

קונטרס

תוקף הסכם

והוא בירור הלכה – [מהדו"ק]

בפסלנות ה"גט מוטעה" - שבפרשת "וויים לעווי פערבער"

ובו שמנה סימונים:

[סימן א]: דלא שייך חרם דר"ת בנ"ד, אדרבה החרם חל על האומרים כן. [סימן ב]: דליכא שום מקור בהלכה שלא להניח להבעל לעשות גילוי דעת. [סימן ג]: דלמעשה אנו חוששין לדעת הפוסלים בנט מווינא. [סימן ד]: תוקף הגי"ד כשאין לו ביטוח אחר כבנ"ד. [סימן ה]: דגי"ד של "הסכם גירושין" [הקאי וקיים ב"כתב"] אלים כוחה טובא [מגי"ד שבדיבור בעלמא] להטיל פסלנות על הגט, ושכן פסקו כל גדולי זמנינו להלכה. [סימן ו]: תוקף כח גי"ד השני שעשה הבעל לאחר הביטולים טרם מסירת הגט לידה. [סימן ז]: הפסול ד"קלא" אף אם הגט היה כשר בעצם. [סימן ח]: אם קיום התנאי לאחר זמן מהני להכשיר את הגט.

שאלה:

איש ואשה דלא מיתדר להו והאשה תבעה גט, והבעל על אף שהיה רוצה בשלום, מ"מ בלית ברירה הסכים ליתן לה גט כבקשתה, אלא שרצה להבטיח שלא תקפחנו לאחר הגט מזכויותיו המגיעים לו, בין בענין ממזנא, ובין בענין החזקת וקשר עם הילדים, ואצ"ל שלא תבענו לא בד"י ולא בדיני עכו"ם. ועל כן ביקש ממסדה"ג שיעריך ביניהם ניירות חוקיים ל"הסכם גירושין" ["דיווארס עגרימענט"], בענין חילוק הנכסים, הספקת הילדים, החזקתם, ביקורים ופיגושים, וכן עשה שערך הניירות באופן המוצדק ע"פ יושר כראוי ומקובל במצב זה.

מסדר הגט עבר על פרטי ההסכם עם האשה טרם כתיבת הגט, והסביר לה בשם הבעל, שנותן לה את הגט רק אדעתה דהכי שתחזיק ותעמוד בתנאי ההסכם, זאת אומרת: דמלבד מה שתחתום על ההסכם לפני מסדר הגט [המשמש גם כ"נאטערי פאבליק"], תחתום עליה גם לפני השופט [מה שזה נותן תוקף חוקי סופי ומוחלט להסכם], ואצ"ל שלא תלך ללחום נגד תנאי ההסכם, לא בד"י ולא בדיני עכו"ם, [וגם כתוב כן בלשון ההסכם: שלא נשאר להם להצדדים שום טענות ומענות ותביעות נגדיות נוספים זה על זה].

בשעת הגט (זיוס ג' אצ טש"ע), כשהבעל הבחין שהאשה באתה שם מסובב ומוזיין עם אנשים חשודים, כ"טוען" מושכר, וגם התעקשה שדוקא אחד מאנשיה המושכרים ישב אצל הגט, מה שזה הכנים אצלו חשד שהיא רוצית להטעותו בענין ההסכם גירושין. על כן הפנה עצמו למסדר הגט [לאחר אמירת כל הביטולים כרגיל, ממש טרם מסירת הגט לידה], ואמר לו שהיות שאינו מרגיש עצמו מובטח ורגוע ומתיירא שאשתו באתה עליו בעיקופין. על כן הוא מבקש ממנו שיחזור להודיע לה עוה"פ, שהוא נותן לה את הגט רק אדעתה דהכי שתחזיק עצמה להסכם, [שתחתום עליו לפני המסדר והשופט, ואצ"ל שלא תלחום נגדה, לא בד"י ולא בעש"ג וכנ"ל].

המסדר בהיותו מומחה גדול ובקי מובהק בדיני גיטין, הבין שיש כאן לפניו בעיא עדין מאור, דמצד אחד אינו יכול למנוע את הבעל ממבוקשו, כי לא נמצא שום מקור בהלכה שלא להניח להבעל לעשות "גילוי דעת" על איזה תנאים שהוא נותן לה את הגט, וכדיבואר לקמן (סי' ז'). **אדרבה** לאידך גיסא: כשלא יניח לו לבטא את הגרשותיו ורצונותיו, אז הרי יהיה בזה משום תקלת "גט מעושה" הפסול מן התורה, וכמש"כ המשבני" (א"ה"ע סי' ל"ד) [מצויין בפת"ש (א"ה"ע סי' קמ"ה, סק"ו) ע"ש], וזהו דבר פשוט מבלי שום חולק כלל.

על כן לא היה לו ברירה אחרת, רק להפסיק את מהלך סידור מסירת הגט, וקרא את האשה לחדר החיצון, ומסר לה דברי הבעל, והסביר לה עוה"פ שאם לא תחזיק עצמה עם ה"הסכם גירושין", לחתום עליה בפניו וגם בפני השופט, וכש"כ ואצ"ל שאם תלך בערכאות ללחום נגד זכויותיו שע"פ ההסכם, אז תדע שזה יטול פסלנות על כשרות הגט, ואח"כ חזרו לחדר סיה"ג, וסיימו את מסירת הגט מיד הבעל ליד האשה.

תיכף אחר סיום סדה"ג עוד באותה מעמד, נתן לה המסה"ג את ניירות ההסכם לחתום עליה. **אמנם** מסה"ג כשהפנה את עיניו לרגע קט מן הניירות, הבחין שהאשה ניצלה אותו הרגע, ובמקום שתתחום היא עצמה על הניירות, חתם עליה דודה ע"פ עצת ה"טוען" שלה שהיה שם. **על** כן, בראות זאת המסדה"ג, קרע תיכף את הניירות והביא ניירות אחרים, והפעם הכטיח לשמור שהיא עצמה תחתום עליה, ואכן מעיד שראה כמו עיניו איך שהיא חתמה בעצמה על ההסכם, ויש תה"י הניירות עם התימחה.

בערך שני שבועות וחצי לאחר בציעת הגט, הלכה האשה בערכאות עם תביעות שונות נגד הבעל, לגזול ממנו את הבית ואת חנותו ומסחרו, בצירוף מלשינות והשמצות שונות בכדי לקפחו מזכות פיגושים וביקורים עם הילדים בניגוד להסכם. **המסה"ג** כתב לה תיכף "התראה" חמורה, שתפסוק ממעשיה העלולים לפסול את גיטה, אבל היא התעלמה מן התראותיו והמשיכה בתביעותיה בערכאות נגד הבעל.

עד שביום ט"ו בשבט תשע"א הכריז מסדה"ג (פנקס ז"ד, מסמך 1074) שהגט פסול ובטל, ובניה משני על סמך גט זה ממזרים, וצריכה גט חדש לאחר שתצא מעש"ג, [וגם יצא התראה (כ"ג אלר 6' משע"6) מבית דינינו סניף שמרו משפט 1078]. **ונחויץ** להגיש, שהבעל הודיע בבירור שהוא מוכן ליתן לה גט אחר, לכשתצא מעש"ג ע"י התימת ההסכם לפני השופט, ולא תבע ממנה מאומה וזולת פיצוי הזיקו בהוצאותיו שגרמה לה בתביעותיה בעש"ג. **באופן** שלא היה כאן שום דרא או נדנד של "עיגון" כלשהו כלל, ודלא כמש"כ המתירין בשקר.

אבל האשה התעלמה כליל מהתראת בני"ד שגיטה נפסל, והשתדכה בשאט נפש עם איש זר ממאנטריאל תוך כדי להסתיר ממנו שכבר פסלה את גיטה. **ואח"כ** הלכה להתאונן אצל "התאחדות הרבנים" דהייטכן שפסל את גיטה, [וכאילו שאין לו הרשות לזה, ושיש להם רשות להתערב בזה]. **והם** כשונאו הידועים של מסדה"ג, [שכבר כתבו עליו כזבים לפסול את גיטין שלו, על סמך מקורות מזוייפים, וכמבואר בקול בני"ד (שיעורים 851 - 854)], התאחו והתנפלו על הזדמנות זו כמוצא שלל רב, והכטיחו לה שאין לה לדאוג, כי הם יוציאו פסק שהגט כשר וישר.

ובן עשו שבני"ד פסול הנ"ל הוציאו "היתר" יבש וריקן מד"ת, על יסוד דברי עדים פסולים שהכחישו דברי הבעל ומסדה"ג שלא בפניהם, [באופן שאין לה שום תוקף להלכה, וכדלקמן (סי' ו', עף ג'), ע"ש], כאילו שהבעל לא עשה שום גי"ד. **אבל** כשנתקרב יום החתונה, וצד האשה הרגישו שכלו כל הקיצין, כי שום אדם לא יסמוך לישאנה על היתר העלוב הנ"ל כשהמסדר עצמו פסלה, ומוכרחים להתפשר עם צד הבעל. **על** כן ישבו שני הצדדים במשך כל יום ה' צו (מעניית אסתר מוקדס), ונו"ג על כל הפרטים שבהסכם. **עד** שלעת ערב באו לעמק השוה על כל פרטיה ודקדוקיה, וההסכם היתה אמורה להיחתם למחרת בפני השופט, והכל הי' מסתיים בשלום ובהיתר ע"פ תוה"ק.

אולם הרשעים כים נגרש השקט לא יוכלו, ואנשי ה"סיסמעים" המורקב שלא יכלו לסבול שיתגלה לעין כל אמיתת כחו של הבעל ע"פ תוה"ק להגביל כשרות הגט על יסוד זכויותיו, עשו כל מיני השתדליות שהאשה תנשא דוקא על סמך גט הפסול. **ולמחרתו** אכן הצליח מעשה שטן, ועלתה בידם להוציא היתר יבש וריקן מהרב מקארלסבורג שליט"א, שהכשיר את הגט על סמך גביית עדות הפסול מבי"ד פסול הנ"ל, ומבלי מתן בירור ומקורות הלכתיים, רק במלים קצרים בתורת גזירה שהגט כשר... [וכבר הוכחנו בספרינו משפט הכפיה (פמיסה, עף י"ב), פנקס בני"ד (מסמך 5009)] מדברי כל הפוסקים פה אחד, ד"היתר סתום" במילה ומבוטלת לעומת "איסור מבורר".

ועל סמך זה, קמו דיינים נוספים שרובם ידועים כאינם בקיאים בטיב גיטין כלל, וחתמו ג"כ להיתר, והכל בהצהרות ריקנים ויבשים מבלי שום לחלוחית של תורה, אלא שהצד השוה שבהם הוא, שכולם הזדיינו עם הנשק והאיזם כאילו שאסור להוציא לעז על הגט מכח החדר"ת... [דבר הנפרך מדברי כל הפוסקים כולם, וכדלקמן (סי' 6), ע"ש].

הגט מפני האיבה, רעתו רבה, לפניו תאכל אש ואחריו תלהט להבה, לא ינקה כל הנוגע בה" כמש"כ מהרי"ץ (ישנות, סי' מ'), ע"ש.

והשותק מלערער [אף אם כבר נישאת, והוא גם במקום עיגון] "הוא חוטא" כמש"כ בתשובת שמואל (ה' גיטין, סי' ז'). ו"נכשל באיסור לאו דלפני", ובארור אשר לא יקום את דברי התורה הזאת" כמש"כ בחיים ושלום (ח"ב, סקו"י ל"ד), ע"ש.

ועל האומרים שאכן יש חדר"ת זכה"ג, כבר כתב עליהם זש"ת בצלאל אשכנזי (סי' ט"ו) ד"הבל יפצה פיהם". ו"לא איכפת לי על הדוברים עלי סרה [שעבר על חדר"ת], כי אני אומר יקללו המה ואתה תברך, קמו ויבושו ועבדך ישמח" כמש"כ הגרש"ק בחידושי אנשי שם (סי' קצ"ז), ע"ש.

דהאומר קן, "הוא מוציא שם רע, והוא עצמו בר נידוי, וינשכנו נחש בלי לחש" כמש"כ מהר"ם פדוואה (זש"ת רמ"א, סי' נ"ה, וי"ו), ע"ש. ופוק חזי לשון הסריף והנורא של הנודב"י (קמא, אה"ע סי' פ"ח) מש"כ על האומר קן, וז"ל: "הוא עצמו בנידוי, ופורש רשת לרגליו אשר טמן תלכדו, ישוב גלגלו על הבור ותשבר על המבוע כדו, ופתאום יבא יום אידו, לא יאריך ימי עוֹדו, ולא יתקיים שלדו, לא יאבה ה' סלוח ולא יכפר בעדו, תבא ארס נחש בקרבו וילבש קללה כמדו, והשומע לדברי אלה יעלה לשמים שיאו ויגדל כבודו, יברך ה' חילו ופועל ידיו להרבות הונו ומאודו" עכ"ל"ק. ומורא יעלה על ראש ה"מתירין", שע"פ דצריהם הק' של מהר"ם פדוואה והנודב"י הנ"ל נמצינו, לאדרבה חדר"ת על חיקס תשוב, וד"צ ותל"מ.

סימן ב

דליבא שום מקור בהלכה שלא להניח להבעל לעשות גילוי דעת

א). **הנה** מצינו לנחך לזאר, דמה שרגיל על לשונם של זנ"א, שאסור להגביל את הגט ע"י תנאי או גי"ד, זהו "איסור" חדש מה שייצרו וזדו מלכס

ה"פעמיניסטון" אנשי הסיסטעם הלקויים צדעות כוזבות וסובלים מחולשה כלפי נשים. ובו זמן שמחד גיסא אין להם שום צעיר זמה שזה יגרום לגיטין מוטעין ומעושין הפסולין וצטלין מה"ת, והאשה תשאר א"א וזנייה מן השני ממזרים עד סוף כל הדורות וכדלקמן, זה לא איכפת להם כלל, ואינם מאמינים וחוששין על זה, דהלל הממזרים אין להם כחם ניכר על מצחם.

הרי מאידך גיסא הם מעמידים פני תם, כאילו שהכשולן היותר גדול הוא, אם הבעל ינסה להצטיה את זכויותיו זמה שיתלה כשרות הגט בהעדר קיפוחם ממנו, דהלל יוכל לזאת מזה התולאה שהגט ייפסל כשתעבור על ההסכם. ובבה תחת מסוה דהעמדת פני תם של יראת חטא מופרות המנוגד להלכה וכדלקמן, הם עוזרים לנשים מרשעיות שיוכלו להתל בהגזרים, ללחוס עמהם לאחר הגט לרודפם ולהדפס שנים שלמות, לקפחם זכה הערכאות מכל זכויותיהם האנושיים וההלכתיים, וכאלו שמלחמתם הזה נוצע מדאגתם לחיזוק הדת.

בו זומן, שלא נמצא חשש כזה בשום מקום, [זולת במקרים נדירים, וכגון צתנאי קילוני מאד שכמעט אי אפשר לה לקיימה, וכגון ע"מ שלא תלכי לבית אביך, דמצואר בשו"ע (אה"ע סי' קמ"ג, סכ"א) שאינו נכון להשתדל בגט שעם תנאי כזה]. ובו זומן, שיש לנו תורה שלימה צדיני תנאים, דפיס שלמים בגמרא וסימנים שלמים צשו"ע אה"ע צפרטי דיני עשיית תנאים צגיטין, ומאות תשובות צדיני גיטין מוטעין נגד תנאי וגי"ד, ואף אחד מהם לא העלה על דל שפתו רמו דקפידא כלשהו, דהיתכן שהניחו לו לעשות גי"ד מה שיכול לגרום לאיסור א"א וממזרות.

והתוצאה המחפיר שמפעולת ה"סיסטעם" המורקצ הוא, שהגזרים נשארים רלוים ונדכאים קרח מכאן ומכאן. דבמזנ"פ: אם ממאנים מליתן גט, מפני שאינם רואים לישראל צבחינת "גזרא קטילא", אז הם מצעקים עליהם "רשע" ו"מעגן". ואם אכן כבר מתרצים ליענות לצקשתה וליתן לה גט כרזונה, וכל מה שהם רואים, הוא רק שלא תהיה אח"כ צבחינת "משלם רעה תחת טובה", לרדפו ולהדפו אח"כ צעש"ג בקיפוח רכושו וילדיו, אז צאים הם ומצעקים צסקר: מה? הנשמע כזאת לעשות "תנאי"? חס ותלילה - הלל זה אסור צמוחלט!

בקיצור, ה"סיסטעס" המורקב הנהיגו, שהנשים יתגברו על הגברים בכל פרט ופרט שבגירושין בניגוד הגמור לגדרי ודיני תוה"ק, זין לכופס על עגס מתן הגט, וזין לגזול מהם רכושם וילדיהם לאחר הגט, ולזרוך זה הם מותרות אפילו לכתחלה לילך בעש"ג נגד בעליהם בזין פונה פה ומנפץ וכמעשים בכל יום. ואחרי כל זאת, עוד יש להם טענות על הגברים מדוע שהם ממאנים מלידתן גט.

שד"י שיצר ורינץ את כל חומת הדת בעניני יהדות, ואכמ"ל, דין גרמא שהגענו למצב האיום, שאנשים דמתקרי דיינים עוזרים בגלוי וזלי שום צושה לנשים מעוולות, ועומדים לזדה זין לכבוש הגזילה תחת ידה, וזין להחיר לה לעשות זאת בכח הערכאות, [באמרם שאין זה עסק שלהם..], וזין לענין להכשיר לה את גיטה הפסול, וכדי בזיון וקפץ, ה"י.

ב. ופליאה גדולה יש כאן, דאם האמת כדבריהם שהם יראים כ"כ מכשלוך, א"כ הרי היה להם להטיל דגוש ולהשתדל עכ"פ להזהיר את הנשים, שיהיו נזהרות במשנה תוקף שלא לעבור על ההסכמים מה שעושין טרם הגירושין, כדי שלא יסתכבו עם בעיות דאסור א"א וממורות. הרי במקום לעשות כן, באים מהרסים הללו, [קלים שאין להם שום צעיא להסתבך עם פסלות מובהקים וגמורים בגיטין, וכגון ז"גט מוטעה" או ז"גט מעושה" הפסולים וצטלים מה"ת], ואזלו בתר איפכא.

והתימא גדול, איך שהם עסוקים לייצר "חששות" חדשות ומפורזות מה שלא שערס רבותינו הפוסקים, תוך כדי העמדת פני זהירות יתירה, בייצור חששות חדשות מה שזדו מלצם, כאלו שיש חשש מלהגזיל את האשה מללכת בערכאות, [מה שהוא פשע וחטא בפע"ל], מכח האמתלה העלוי: שלא תוכל להתאפק מזה... ונמצא שבניה יהיו ממזרים למפרע, ואשר על כן אסור לו להצעל לעשות "גילוי דעת" להתגונן עצמו מזה... ובזש"ל למה"ד, אילו עשה הצעל תנאי ע"מ שלא תאכל חזיר, יצואו אלו ויאמרו, דהיות שאכילת חזיר נפרץ אלל הרבה מאחז"י ה"י, א"כ הו"ל כתנאי שאינה יכולה לעמוד בו, דומיא דע"מ שלא תלכי לבית אביך, וממילא אסור להתנות כן כדי שלא ירבו ממזרים בישראל..

ועד היכן שנתדרדו להרחיק לכת מדרך רבותינו הפוסקים, יש לראות ממה דאף הפוסקים שנקטו לקולא בשאלת הגט מווינא [ראה לקמן (סי' ג')], מלאו נחילות להדגיש עכ"פ, דהגם דמדינא הגט כשר בעגס, מ"מ אחריות מוטל על הדיינים, להצטיח שלא תחרוך רמיה נידה, ויוציאו את בלעה שבכוולה מתוך פיה, ע"י שיגזרו עליה שלא תנשא לאיש עד אשר תחזיר לו מה שקיפחה ממנו, ע"י שו"ב (מהדו"ג ח"א, סי' שפ"א), ומהרש"ם (ח"ה, סי' מ"ג) דמסתייע מדברי השבו"י (ח"ג, סי' קכ"א) לעמוד על המשמר צוה בלשונות חריפים מאוד ע"ש, וכ"כ בנפש חיה (סי' ל"ז) ועוד פוסקים.

ג. ואפילו על תנאי גמור ומפורש, מה דאכן מציינו קפידא שלא לעשותה, הרי ג"ז אינו משום שאין להצעל להגזיל את האשה ע"י הגט, או משום החשש שאם תעבור על התנאי אז יהיו צניה מן השני ממזרים, וכמו שקוצרים הטועים וכפי שמנפלים המטשטשים והמסלפים. רק משום דאנו חוששין "לכתחלה" לדעת הר"י מפאריש, וכמש"כ הרמ"א (סי' קמ"ה, ס"ט) דשכ"מ לא יעשה "לכתחלה" תנאי שאם יעמוד מחליו לא יהא גט, דס"ל שאין אנו צקיאם צמשפטי התנאים, ועל כן מוטב לעשות צטיחות על חזרת נישואם כשיעמוד מחליו, ע"י חרמות וקנסות, מע"י הטלת תנאי בחלות הגט.

ואף יותר מזה מציינו בתה"ד (ח"ב, סי' ר"ס, ורס"א), דאפילו כשאין שום קשר זין עוולותיה להיתר נישואין שלה, כלומר אף כשמנד דיני אישות ליכא שום שאלה על היתר נישואיה, וכגון כשהיא אלמנה. בז"ב אם אינה מתנהגת ציושר עם בעלי דינה צדיני ממונות, אז יש לאסור עליה מלהנשא לאיש עד אשר תחזור מרשעתה, וכן עשה בפועל, ע"ש.

אבל צכהן שאסור להחזיר את גרושתו, כתב מפורש ש"צריך להתנות", וכ"כ שם דכשיש לחוש לטירוף דעת החולה [אפילו כשאינו כהן, אלא שאנו רואין שדעתו אינו מיושבת עליו, שאינו מרגיש עצמו די צטוח ע"י החרמות והקנסות, ואינו רגוע מצלי שיעשה תנאי גמור, אז] [יש לגרש בתנאי" עכ"ל, ע"ש.

ובהיום, שכל עניני ד"ת זין צממונא וזין באישות, נתהפכה לדאצונינו לציונעם מובהק, [מה

מבלי שיור דעקולי ופשוטי, ועל כן הם משתדלין שלא לעשות לכתחלה תנאי דליכא נורח נחוץ דדבר יש ענה אחרת לפיים ולהניח דעתו של הבעל. אמנם כשיש נורח קצת דדבר, דודאי דצמגרא צעלמא דל"ש ציה כלל חששת הר"י מפאריש ועדיף טובא משכ"מ, ופשיטא דמניחים לו לעשות תנאי גמור כשמעמיד עצמו ע"ז, וכ"כ באגר"מ (אה"ע ח"א, סי' קמ"ו) צפשיטות, ע"ש.

דע"ע אגר"מ (אה"ע ח"ג, סי' ל"ו), וז"ל: יש לדון שלא יוכל.. לבטל את הגט, דהרי דיני המדינה ודאי היה ידוע גם לו, והיה לו לחוש ולהתנות שאם תתבע בדיני המדינה.. לא יהיה גט... עכ"פ כיון שודאי ידע מזה ולא חשש להתנות ודאי גמר בדעתו ליתן הגט אף שאיכא חשש זה... עכ"ל. הרי לנו, שהוכיח ממה שהבעל לא עשה תנאי, שלא חשש על הדבר, ואם איתא דאסור לעשות תנאי, א"כ מהו ראיתו. [ברם, עכ"פ סברתו, דמדללא התנה מזה ראייה שלא חשש על הדבר, תמוה ונסתר מדברי עצמו (שם ח"ד, סי' קט"ו), וגם מדברי כל הפוסקים צגי"ד צגיטא, ועי' משפט הכפיה (מבוא, ענף ו', ד"ה וההולך), [המונח בפנקס בי"ד (מסמך 5008)], מש"כ גדולי הפוסקים דא"א לנו לחלוק על ראשונים מסברא].

(ה). **אדרבה**, אם הבעל מעמיד עצמו על עשיית תנאי, ואין מניחים לו לעשות כן, כבר כתב המשכנות יעקב (אה"ע, סי' ל"ד), [מלויין בפת"ש (אה"ע סי' קמ"ה, סק"ו)], דכשאין מניחין אותו לעשות תנאי, אז הגט פסול מדין "מעושה", וז"ל: ומה יעשה זה שאין מניחים לו... ומזהירין אותו שלא יוציא תנאי מפיו, מה בידו לעשות... כיון שאומרים לו דאין מזכירין תנאי בזמח"ז, מאי הו"ל למיעבד, וכמעט שהוא נוטה לגט מוטעה או מעושה, כיון שאוסרין לו להטיל תנאי אשר ידענו שחפץ בו ונמנע מפני בי"ד, הרי אין פיו ולבו שווין בשעת נתינה, עכ"ל.

ואם כ"ז הוא אף כלפי "תנאי" גמור, דאם יש נורח דדבר אין שום מקור למנוע את הבעל מזה, אדרבה יש מקורות נאמנים להיפך, שאם אנו מונעים זאת ממנו זה מטיל פסול על הגט וכ"ל. א"ב ק"ו צ"צ של ק"ו, דליכא שום קפידא מלהניח להבעל לעשות "גילוי דעת" על איזה תנאים שהוא נותן את הגט, דהרי צכה"ג ל"ש החשש של הר"י מפאריש כלל.

והפוסקים עמלו וחיפשו להצין כל עכס חששת הר"י מפאריש, דהרי שפיר ידוע לנו משפטי התנאים: א" תנאי "כפול", צ' "הן קודם ללא", ג' "תנאי קודם למעשה" וכו', וכמבואר במוש"ע (אה"ע סי' ל"ט, וקמ"ג, וח"מ סי' רמ"א), ע"ש. ועל כן כתבו: שלא כתב כן רק צשכ"מ דוקא, משום דמכיון דשם יש חשש שלא יתחיל לומר "אם מתי" מן הטעם שלא יפתח את פיו לפרעניות, וע"כ צריך להתחיל מקודם צ"אם לא מתי", וכמבואר במוש"ע (אה"ע סי' קמ"ה, ס"ה), משו"ה איכא למיחש לתקלה, שיתקל בלשונו ויאמר התנאי צאופן שאינו מועיל.

ומדחזינן, דאף אחד מן הפוסקים לא כתב בהסבר טעמו של הר"י מפאריש, דהוא מפני שחשש, שאם תעבור על התנאי, אז ילא מזה החורבה שהגט יצטטל למפרע וצניה מן השני יהיו ממוזרים. הרי זה גופא מהוה אות מובהק, דחשש זה אינו מחזיק מעמד ע"פ דע"ת כלל, וכן איתא להדיא במוש"ע (אה"ע סי' קמ"ג ס"ב, וכ"א) דצתנאי דצשוא"ת ל"ח לזה, ע"ש.

ונמצינו, דצשאר כל התנאים שאינם תליין צמיתת הבעל, ליכא שום קפידא כלל שלא לגרש צתנאי. ולא עוד, אלא דאפילו צשכ"מ כבר כתב הרמ"א (שם, ס"ט), דרק לכתחלה חוששין לזה, אבל כשהבעל אינו רגוע צלי עשיית תנאי גמור, ויש לחוש לטירוף הדעת, דודאי שמניחים לשכ"מ לעשות אף תנאי גמור, ועי' פת"ש (שם, סק"ו) שהציא מזהב"מ (שם), דכה"ג "יותר הגון ודאי לגרש על תנאי בלשון ברור", ע"ש.

(ד). **בקיצור**, אפילו על עשיית "תנאי" גמור ומחלט" לא מצינו קפידא רק צשכ"מ דוקא, ואפילו צשכ"מ ג"כ אין אנו חוששין לזה רק לכתחלה כשאין נורח דדבר. אבל כשיש "נורח" לעשות תנאי גמור, וכגון צכהן שא"א לו להחזיר את גרושתו, דודאי שמניחים לו לעשות תנאי גמור. ובן כשאנו רואין שהשכ"מ אינו רגוע וצבע רלון מהצטיחות שע"י חרמות וקנסות, כי אינו מרגיש עצמו די צטוח עם זה, דודאי שמניחים לו לעשות תנאי גמור.

אבל צמגרא צעלמא, לא מצינו שום קפידא להלכה שלא יניחו לו לעשות תנאי כשרונה. אלא שכן נשתרצב ה"מנהג" ע"פ הנוחות שרונים לעשות הגט

כה אמר ה' שמורו משפט ענינו צדיקה כי קרובה ישועתי לבורא וצדיקתי דהלות * מממנים מ'מנים בית דין' וישועריו מ'יג'ל בית דין' (718)/710/4655 (951)/262,3634 (800)/713,8956 (718) מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוזאר אלקטרוני "אי מעיל", שלח דואר pdf@sendfast.org והנכס מספר המסמך בה"סאבדזשקט, והשאר את ה"מעסידות" ריקן. [לוח הפנקס (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999]

דהגט נפסל כשעברה על הגי"ד, דמהיכ"ת נימא שהזעל הסכים ליתן לה גט צמתנה אפילו כשמקפחתו משלו, ע"ש.

ובן פסק להדיא גם בהיבלי שן (מלימא, סי' י') צאופן כצנ"ד; שהזעל נתן לה הגט רק אדעתא דהכי שלא תמצענו צערכאות, דאם אכן הלכה אח"כ צערכאות הגט פסול וצטל, דצכה"ג כו"ע מודים; דהגי"ד מהני לפסול ולצטל את הגט, עי"ש.

ג. **ובן** נקטו בפשיטות להלכה גם כל פוסקי זמנינו, דגי"ד פוסל צגט, ה"ה: צעל מנח"י (צכת"י, המוצג צפנקס צי"ד מסמך 1048), [כצנ"ד ממש, שהאשה הלכה צעש"ג לצטל תנאי ההסכם], ואגר"מ (אה"ע ח"ד, סי' קט"ו), [וראה לעיל (סי' צ', אות ד') דמש"כ (צכ"ג, סי' ל"ו) תמוהין וסותרין דצרי עכמו], וקנין תורה (ח"ד, סי' קל"ה אות צ'), וקנה בשם (ח"ג, סי' קי"צ), [וציתר ציאור (צכת"י, המוצג צפנקס צי"ד מסמך 5021)], ולהצל"ח: הגה"צ צעל תשובות והנהגות (צמכתצו המוצג צפנקס צי"ד מסמך 1079), והגה"צ צעל משנה הלבות (ח"ד, סי' קמ"ד), עי"ש.

ופשוט, דכל מורה יר"ש כהיום שיש לו יד ושם קצת דרכי הוראה ע"ד המסורה לנו מרבותינו הפוסקים דגררינן אצתייהו, ורואה איך שחבל סיעת גדולי הפוסקים הג"ל אשר מפייהם אנו חיים ומימיהם אנו שותין, יאזו להכריע לחומרא צדין גי"ד צגיטא. מביין ויודע שאין צוחו להסתמך על המקילים רק משום שמקלו יגיד לו, [וכצ"ר זעק על העושים כן צשו"ת דברי יואל (סי' ק"י), עי"ש]. זולת אולי צמקרים צודדים צמנצ של "עיוגון" חמור ואמיתי, וג"ז רק דוקא כשיש עוד סניפים אחרים להקל, וכידוע].

ד. **ומב"ז** מתצאר, דלא כצרי צעל עמק התשובה (ח"ב, סי' ק"ט) שכתצ צפשיטות, דגי"ד צגט אינו כלום, ומניין שכן מצואר בשו"ע (אה"ע סי' קמ"א, [סס"צ]), וגם מניין לצרי צ' וג' פוסקים מקילים, [שאחד מהם הוא הנפש חיה (סי' ל"ו, ול"ח), והוא מתעלם ממש"כ שם שחמיו הגאון מקומנא לא הסכים למעשה להיתר], וכאילו שצוה צבר הקיף הענין כדי צרכה, ונתן מכשול כאילו שכן הוא ההכרעה לדינא צכ"מ, דאין שום שאלה על כשרות הגט כשהאשה מפירה את כל ההסכם, עי"ש.

וישארי ליה מאריה, [וצמקום שיש תה"ש אין חולקין צבוד לצ"ב], דאיך מרהיב להתעלם ממש"כ כל

אריות ונמרים הג"ל (אות צ') מגדולי פוסקי האחרונים, שעלינו לנקוט לחומרא. הייתבן לצרור צ' וג' פוסקים מן המקילים ולנקוט כמותם צלי שום צירור, דצ"ר שאינו חכמה ולא מלאכה, הכי זהו הדרך צהנוגע להתרת ערוה החמורה דא"א מה"ת, האם ראינו כואת אלל רצותינו הפוסקים שאנו נגררים אחריהם [זולת אלל ראצאנטשיקעס קלים, מה שבדברי יואל (סי' קי"ח) צצ"ר זעק ע"ז]. ועי' משפט הבפיה (מצוא, ענף ו') [פנקס בי"ד (מסמך 5008)], דמהלך זה להכריע לקולא כפי ה"רצון" צאופן המנוגד ל"כללי הוראה", הוא מופרך, והרמ"א (חומ"מ סי' כ"ה, ס"צ) מתאר "הוראה" כואת ב"דין שקר", עי"ש.

ומה שניין לצרי השו"ע (אה"ע סי' קמ"א, [סס"צ]), כאילו שהוא הלכה פסוקה דגי"ד צגיטא לאו מילתא היא. התיבוא גדולה, דאיך העלים עינו מדצרי כל גדולי הפוסקים [עי' ברבת יוסף (אה"ע סי' ז'), וחפד לאברהם (תאומים, אה"ע סי' מ"צ), מנחת פתים (אה"ע סי' קמ"ה, ס"ט), ועוד הרצה] שכתצו לחלק, דשאני התם, דלאחר שצבר נתן הגט ציד השליח, רצה לצטל צמוחלט את כל ענם חלות הגט, וכדמיירי התם. לא כן צגי"ד קודם נתינת הגט, על הגצלת האופן שחחול וכצנ"ד, דצכה"ג שפיר מילתא ומילתא היא וכדהצאנו לעיל מכל גדולי הפוסקים, וכי חשצ שכל אריות ונמרים הללו לא ידעו מדין מפורש צשו"ע. ופשוט דע"פ "כללי הוראה" אסור לסמוך על יחיד להקל צוה כלל ח"ו, וז"פ.

ה. **ובן** מש"כ צעל ויען אברהם (מייזעלס, צהכוחת היחירו), שלא נמנא שום מקור צהלכה להחמיר צוה... כנראה שגדולי הפוסקים אריות ונמרים שכל צ"י נשען על הוראתם הנמנין לעיל (אות צ'), אינם חשוצים צעיניו כלום ואף לא צגדר "מקור" כלשהו כלל... וככה רוצה להכחיש את השמש צצהריים. ומה שמפליג עלינו צדצרים, שיש לו צירור צארוכה לציקוס דצרי, אדרצה חס אכן כן הוא, אז מי יתן והיה מגלה לנו את מטמנותיו, ונראה מה יהיו חלומותיו, אצל טרם כן, כל עוד שסותם דצרי וטומן את ידיו צללחת, אין זאת רק סימן חולשה מוצהק, דצאמת אין לו על מה לסמוך.

דבבר כתצ הנודב"י (תניינא אר"ת, סי' כ"ד וכ"ה) על כה"ג צוה"ל: אמנם כתצ מילתא צלי טעם וצלי ראה, ומפליג לומר שכתצ צאריכות, ואין לצו לסמוך על דבר שלא בירר לנו טעמו... ואין עלינו לקבל

כה אמר ח' שמרו משפט ועשו צדיקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדיקתי ודלות * מממנבים מ'מנבים בית דין' וישועריום מ'יגיל בית דין' (951)262,3634 (718)710,4655 (800)713,8956 מסמך 5022 [לשיעורים 170 אילן], לקבל בואר אקטורי "אי מעיל", שלח דואר pdf@sendfast.org והנמסר מספר המסמך בה"סאבדזשקט", והשאר את ה"מעסידות" רקן. [ולוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

דברים שאין אנו רואים הטעם אם הוא לשבחה, עכ"ל. ובעי"ז כתב (שם, אה"ע סי' ק"ה) לאסור על אשה מלהנשא לאיש, עד שהמכשיר את הגט "ישלח דבריו.. לברר כל דבר בטעמו" עכ"ל. וראה לקמן (סי' ה', ענף ג') לשונו החריף של השמן למאור על מי שרצה להכשיר גט על יסוד סברות. וד"צ לקטום פיות המכשילים והמתפרצים בנ"ד בגילוי פנים בתורה שלא כהלכה, ה"י.

ועתה, לאחר שהוכחנו דלמעשה חיישין כדעת הפוסלים בגט מווינא. נפן להוכיח (סימנים ד' - ו'), דבנ"ד יודו אף המקילין להגט פסול, והוה מכח שלשה חילוקים יסודיים מה שיש בין הנידונים ואלו הן:

דמוכח טובא הגלוי לכל, [שהצטוילים אינם מצטלים זאת, עי' אבנ"צ (נוספות, סי' ה'), אגד"מ (אה"ע ח"ד, סי' קט"ז) ועוד], דהאמת כדבריו, שאכן ינצל את הענה היחיד מה שיש לו איך להצטייח את זכותיו, והיינו ע"י שיפסול את הגט כשתעצור על ההסכם. ונחויץ להדיש, דכן הוא אף כשהצטל לא עשה גי"ד מיוחד, שמולה כשרות הגט על קיומה תנאי ההסכם, דכ"ה אף בפתח דה"הסכם" עצמו משמש כהגי"ד היותר צרור מכה אומדנא דמוכח וכנ"ל, וכש"כ בנ"ד שהצטל גילה דעתו צפירוש פעמיים שאכן כן הוא, ופז"צ ואינו סובל אריכות.

סימן ה

דגי"ד של "הסכם גירושין" [הקאי וקיים] ב"כתב", אלים כוחה טובא [מגילוי דעת שבדיבור בעלמא] להטיל פסלנות על הגט, ושכן פסקו כל גדולי זמנינו להלכה

[ובו ה' ענפים]: א. החילוק בין גי"ד שבבע"פ ושבתב. ב. ראייה מדברי הב"ח ד"כתב" אלים מדיבור. ג. דברי עמק שאלה ושמן למאור. ד. ד"הסכם גירושין" הוי ככתיבת הבעל עצמו. ה. מסקנת ההלכה לפי גדולי זמנינו ד"הסכם" מהוה גי"ד מובהק.

ענף א

החילוק בין גי"ד שבבע"פ ושבתב

וישנית, דגזי העובדא להגט מווינא ל"ה גי"ד רק בדברים בעלמא צעל פה, [וצאמת דשם לא אמר הצעל שום גילוי דעת כלל, אלא שחמותו היא שדיצרה על לבו דברי תנחומין קודם הגט, והצטייחה לו שאם יקום מחליו אז תחזור צתה להנשא לו, והב"ח (בחדשות, סי' י') דן לומר, דהו"ל רק כמו גי"ד צ"מחשבה", כיון שהוא עצמו לא אמר כלום, אלא שנתן הגט על דעת הצטחתה של חמותו, עי"ש]. ועל כן סמכו שם המקילים על הנימוק ד"אתו דיבור ומצטל דיבור", כלומר דה"דיבור" של הצטוילים מה שאמר הצעל לאחר הג"ד: שמגרשה צלי שום תנאי, אתי ומצטל את ה"דיבור" של הגי"ד שמלפניו, מה שאמרו והצטייחו לו צעל פה שתחזור להנשא אליו.

משא"כ בנ"ד, דמלצד מה שהוסדר לה צ"דיבור" צעל פה תנאי ההסכם, גם "נכתבו"

סימן ד

תוקף הגי"ד בשאין לו ביטוח אחר בבנ"ד

ראשית, דהנה שם בהגט מווינא היה אחד מעקרי סמכות המקילים [עי' גאוני בתראי (סי' י"ג), וב"ח (ישנות, סי' י')] על הנימוק החזק, דכיון שעשו צטייחות על חזרת הנישואין ע"י התקשרות צתרמות ושמחות, הרי סמך לבו של הצעל להיות בטוח ע"ז שזה יכריחנה לחזור ולהנשא לו. ובמילא שפיר יש מקום לומר דצמה שאמר שמגרשה צלי שום תנאי, דכיון צזה לצטל גם הגילוי דעת שיחזרו להנשא זע"ז, דהרי יש לו ציטוח אחר תחתיה וצמקומה, דהיינו הקנסות והחרמות שיטילו עליה אם לא תרצה לחזור אליו, ומשו"ה ס"ל להמקילים, דאף כשחזרה אח"כ מדצריה ולא נישאת לו אין הגט בטל, משום שהצעל הסתמך על החרמות וקנסות, ולא על ציטול הגט.

משא"כ בנ"ד, שאין לו להצעל שום ציטוח אחר מה שתכריחנה לאשר את ההסכם ושלא תלך ללחוס נגדה בערכאות, שיוכל לסמוך עליה, זולת הגילוי דעת שכשרות הגט תלוי צזה, בלצד, מהיכ"ת נימא שעה עזמו לשוטה המאצד מה שיש לו, ורצה שהגט [מה שנותן לה ע"פ צקשתה דהרי הוא רצה בשלוס] יחול אף כשתכאיב אותו אח"כ ותלערו צצציעות בערכאות.

דאמין צשופטני עסקינן, שלא ינצל את הענה היחיד מה שיש לו איך וצמה למנוע צעדה מלעשות כן, אתמהה. אדרבה, צכה"ג הו"ל הדבר צגדר אומדנא

תוקף סימן ה' התוקף החוק של גי"ד שעי"י "הסכם בכתב" ענף א' הסכם

התנאים בתוך "שטר" הקרוי "הסכם גירושין" [מה שגם כלשונם נקראת "דיווארס עגרימענט", כלומר שנשטחו להתגרש ע"פ תנאים הללו], כדי שתעמוד לראיה לימים רבים על איזה תנאים שהשטחו עמו לגרשה, [דהרי ע"פ תוה"ק רק הוא מגרש אותה, שונה מצדיניהם ששניהם יכולים לגרש זה"ז]. בבה"ג אין צכח אמירת הציטולים [שע"פ נוסח רגיל] שצ"דיבור" גרידא, לצטל את התנאים שנכתבו ל"מעשה" בתוך שטר מיוחד.

ענף ב

ראיה מדברי הב"ח ד"כתב" אלים מדיבור

א. ובאמת, שכן יולא צרור מדברי הב"ח (חדשות, סי' 5, אד"ה תורף, וד"ה וראיתי) שכתב לצאר, דגי"ד לאחר כתיבת הגט לא מהני, משום דלא אתי הדיבור של הגי"ד ומצטל המעשה דכתיבת הגט [אפילו כשעדיין לא הגיע הגט לידה], דכלפי הגי"ד שצבעל פה מיחשז כתיבת הגט כמעשה. ומהיי"ט כתב דכיון דצהגט מווינא היתה הגי"ד לפני כתיבת הגט, שפיר היה מקום לומר דמהני להטיל תנאי על מעשה כתיבת הגט.

אלא דמ"מ מסיק (שם, ד"ה אצל), דכיון שאמר אח"כ בפירוש שנתן הגט צלי שום תנאי, וא"כ אתי דיבור זה ומוציא מידי ה"מחשבה" שלפניה, [דכאמור לעיל, לא נחשז הגי"ד דהתם כדיבור, משום דהצבעל גופיה לא אמר התם כלום, אלא חמותו היא שאמרה לו שאם יקום מחליו אז תחזור אשתו להנשא לו, וא"כ מדידיה גופא לא היה הגי"ד רק צמחשבה, כלומר שנתן הגט צשתיקה דהתאם להצטחת חמותו].

ועוד כתב (שם), דאפילו אם לא היה אומר הצבעל התם להדיא שמגרשה צלי שום תנאי, מ"מ לא היה מועיל הגי"ד לצטל את הגט, משום דכיון שעשה לאחר הגי"ד מעשה ההתקשרות החדש עם אשתו. א"כ הרי זה מורה על הגירושין שהיו גמורים צלי שום תנאי, [דאל"כ, אלא שהגט נצטל ע"י שקם מחליו, א"כ אין שום מקום כלל להתקשרות חדשה], וא"כ פשוט דמעשה ההתקשרות החדשה מוציא מידי מחשבתו של הגי"ד הראשונה, עכת"ד עי"ש.

ב. תרי לנו דצריס צרורים יולאים מדברי הצ"ח [שהיה ראש המקילים בהגט מווינא], דמעשה כתיבת

הגט מיחשז כמעשה גמור, ועד כדי כך דגי"ד צדיבור שלאחריה ל"ה מועיל כלל, משום דלא אתי דיבור דהגי"ד ומצטל מעשה כתיבת הגט דמקמי הכי. [אלא דמפני שהתם היה הגי"ד דצמחשבה "קודם" כתיבת הגט, משו"ה שפיר היה מהני הגי"ד דצמחשבה להטיל תנאי על הגט שאינו נותנה צמקרה שיקום מחליו, לולא שצטל התם את הגי"ד דצמחשבה צכפילא, צין ע"י ציטול התנאים ש"צדיבור", וצין ע"י ההתקשרות החדש ש"צמעשה", ומשו"ה שפיר קאחיין הדיבור (של הציטולים) והמעשה (של ההתקשרות) ומוציאים מידי הגי"ד שצמחשבה [אז אף שצדיבור].

משא"כ צנ"ד, דמלצד של הגי"ד שצדיבור [צמנה שנו"נ צפרטי תנאי ההסכם קודם הגט], הרי היתה הגי"ד גם צמעשה ד"כתיבת שטר ההסכם". וא"כ פשוט, דאין צכח הדיבור דהציטולים שלאח"כ, להוציא מידי הגי"ד שצמעשה הכתיבה שבהסכם, משום דלא אתי דיבור ומצטל מעשה, וזפו"צ.

ענף ג

דברי עמק שאלה ושמון למאור

א. וישו"ר, דכבר דן ע"ז צשו"ת עמק שאלה (אה"ע, סי' קי"ד), אם גי"ד צכתב עדיף מגי"ד צאמירה, [שם היה העוזדא, שהצבעל השליש גט שינתן לה לאחר שתתן לו מעות סכום מסוים, ולאחר זמן כששמע הצבעל שעדיין לא נמסר לה הגט כי לא היתה לה מעות ליתן לו, כתב לה מכתב שהוא שמח מאוד לקראת שמיעה זו, והוא מחכה לצא לציתו ולחיות עמה להלאה עד זקנה ושיצה]. והשוואל רצה לומר, דגי"ד דצכה"ג שהיתה צכתב עדיפא טובא מגי"ד שצע"פ, והציא ראיות לזה.

והמחבר השיב לו, שכן פסק גם בשמן למאור (צפתיחה, שער י"ח), [שדן ג"כ על שאלה כיו"צ שהצבעל כתב לצתו, דאם אמהאשתו לא קיבלה עדיין הגט ששלח לה, הוא מסכים ורואה ליסאר צעלה, דנראה קצת כציטול], והציא צעמק שאלה ראיות דגי"ד צכתב חמור מצאמירה, משום דכתיבה מיחשז כמעשה, אלא דאח"כ שקיל וטרי צזה עם דעת נוטה להקל. אבל צסוף התשובה הוא מסיים, דלמעשה הוא מסתפק דצבר, והיות שהוא טרוד והדבר צריך שאלת חכם, על כן לא יתירוד את האשה על סמך דבריו, עי"ש.

ב). **והנה**, בספר שמן למאור (שס), הביא ראה מדברי הה"מ (גירושין פ"ט, הכ"ה), דגי"ד כמעשה עדיפה טובא מגי"ד שדדיבור גרידא, דהרי "כתיבה" הו"ל "מעשה" גמור, וכדחזינן דלוקה ונסקל עליה בשבת, וא"כ זודאי דגי"ד ככתב עדיף טובא מגי"ד שזאמירה. **אלא** שאח"כ חוכך בזה, לכיון דסו"ס לא כתב בפירוש שמצטל את הגט, והוא גם מנוגד להשבעה מה שנשבעים שלא לצטלה ועוד לירופים, ע"כ אולי יש מקום להקל, אבל גם הוא קמוהיר בסיוס דבריו, דלהורמר הנושא והאיסור לא יסמכו עליו להקל בזה.

ולא עוד, אלא שאח"כ כתב (שס) שנית להשאול, ומתווכח עמו על מה שרצה להקל בזה, וכתב לו דברים חריפים בזה"ל: תמיהני עליך, איך נטית מדרך המוסר הראוי ליראי אלקים, אשר באשר ירצו להקל בדבר ערוה, חיל ורעדה יאחזון אפילו להקל נגד קטן שבאחרונים, כש"כ נגד הני אשלי רברבי ודעתינו קצרה, והלואי שנוכל להבין דבריהם הקדושים ולא לחלוק עליהם, ומכש"כ להקל... עכ"ל. והוסיף עוד ראיות להוכיח דגי"ד ככתיבה תמיר טובא, ומסיים בזה"ל: ולכן הענין חמור אצלי, ולא אסמוך להתיר בג"ד עד שאתייעץ עוד עם אחד מהרבנים מובהקים, עכ"ל עי"ש. [הלואי שיצינו המתירין דין לקח זה].

ג). **והפלא** גדול, שלא הזכירו כלל שכבר האריך בזה הב"ח וכדלעיל (ענף ז'), וס"ל בפשיטות כתיבה חכן מיחשב כמעשה גמור, וי"ע. ואולי י"ל דשאני התם צנידון ידיהו, דהגי"ד שכתב היה לצטל צמוחלט את כל עמס חלות הגט, דכתבו הפוסקים [עי' ערך ש"י (אה"ע, סוסי קמ"ג), ועוד] דצכה"ג קימ"ל בשו"ע (אה"ע סי' קמ"א, סס"ג) דגי"ד בגיטא לאו מילתא היא, ומשו"ה שפיר יש מקום לומר דגם גי"ד ככתב ל"מ צכה"ג. **משא"כ** צגי"ד על הטלת תנאי בהגירושין כצנידון דהצ"ח ודידון, דצכה"ג חכן מועיל אפילו גי"ד שדיבור גרידא, בזה מודים כו"ע דכש"כ דגי"ד שכתב ודאי דמהני, וז"פ.

ועב"פ איך שיהיה, זה מיהא ברור דלמעשה קימ"ל בזה כהצ"ח דגי"ד שכתב חלים טובא, ואין צוחה של הציטולים שצבע"פ לצטלה, וזהו מכת תרי טעמי. **חדא**: לפי הכלל הידוע: דלא קימ"ל דהלכה ככתראי, רק דווקא כשהציאו את דברי הקודמים וחלקו

עליהם צראיות ברורות, לא כן כשלא הזכירו את דצריהם ולא דחאוהו מהלכה, דצכה"ג קימ"ל דהלכתא כהקמאי, [עי' רמ"א (ח"מ סי' כ"ה, ס"ג)]. **א"כ** צגי"ד דתרווייהו השמן למאור והעמק שאלה לא הזכירו את דברי הצ"ח, זודאי דהלכה קימ"ל כוותיה, דכתיבת התנאים מיחשב כמעשה גמור, ולא חמי הדיבור של הציטולים לצטלם.

ועוד, דאם כן הוא חף כשיש מחלוקת ציניהם, דעכ"ז היה קימ"ל צגי"ד כקמאי וכנ"ל. **בש"כ** צגי"ד, דהשמן למאור והעמק שאלה לא החליטו להקל, אדרבה תרווייהו כ אחד נשאר כמסתפקים צדד, ואף הזהירו שלא לסמוך עליהם להקל וכנ"ל (איומות א' וז'). **וא"כ** הרי כלל ידוע הוא מכללי הפוסקים ד"אין ספק מוילא מידי ודאי", [עי' שד"ח (כללי הפוסקים, סי' ט"ז)], והלכתא כהפוסקים המחליטים ולא כהמסתפקים, וע"כ פשוט דספיקס של השמן למאור והעמק שאלה אינו מוילא מידי וודאו של הצ"ח שפסק דכתיבה חכן מיחשב כמעשה וחלים טובא מדיבור גדירא וכנ"ל.

ענף ד

ד"הסכם גירושין" חוי ככתיבת הבעל עצמו

א). **והגם**, דשאני נ"ד מהנידונים של הצ"ח והשמן למאור והעמק שאלה, דלא מיבעיא נידון דהצ"ח שהוא כלפי כתיבת הגט, דזה שפיר מיחשב כמעשה גמור מהבעל עצמו, דהרי מדינא צריך הבעל עצמו לכתוב הגט, וכדכתיב צקרא (דצריס כ"ד, ח' וג') "וכתב לה" וגו', אלא שהוא ממנה את הסופר כ"שליחו" לכתוב את הגט תחתיו וצמקומו, וא"כ שפיר מיחשב כתיבת הגט כמעשה הבעל עצמו. **ובן** צהנידונים של השמן למאור והעמק שאלה, הרי כתב הבעל את הגי"ד צ"מכתב" ככתב ידו ממש. **משא"כ** צגי"ד, הרי לא כתב הבעל עצמו את ההסכם צמו ידיו ממש, אלא שנכתב ע"פ דעתו וציוויו מצלי מינוי שליחות ע"פ דין תוה"ק.

רבמה תשובות יש צדד, ראשית: דהרי הבעל חותם על ההסכם צמו ידו ממש, וא"כ שוב הו"ל גי"ד שצ"מעשה" גמור. **[אמנם** גם לולא זאת, כיון דסו"ס נכתב ההסכם ע"פ דעתו וציוויו של הבעל, זודאי דלא גרע מאילו כשהבעל מצווה על כתיבת הגט צלשון "כתבו ותנו" מצלי להזכיר לשון "שליחות" להדיא, דג"כ כשר הגט חף לכתולה, כיון דהלשון ד"כתבו" עצמה

כה אמר ה' שגמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לברא וצדיקתי להלות * מממנים מ'מנים בית דין' ולשיעורים מ'יג'ל בית דין' (718)/710,4655 (951)/262,3634 (800)/713,8956 (178) מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוזאר אלקטרי "אי מעיל", שלח חזאר pdf@sendfast.org והכנס מספר המסמך בה'המסמך' והשאר את ה'מסמך' ריקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

דהבעל אינו מתכווין לתלות את חלות הגירושין על יסוד קיומה את התחייבותה שבתוך תנאי ה"הסכם", ע"ש.

ובמחב"ת כל דבריו בזה תמוהים, דמה שמאריך להבעל לא נפטר מלקיים את חובו ע"י הציטולים, ודאי דכן הוא. אבל ז"א משום דכשרות הגט אינה תלויה על "קיומה" בפועל את התנאים שבתוך ההסכם שלטובתו, וכמו שנדמה לו ע"פ מה שיערצב המושגים של "חיוצ קיום התנאים", עם "קיומם בפועל", דהרי הכוונה בה"ציטולים" בכ"פ הוא רק: שהגט יחול אף אם למעשה לא תקיים את התנאים, אבל ודאי דעלם "חיוצ" קיומם נשארים על מעמדם אף לאחר הציטולים. אלא מן הטעם דלהיפך: משום ד"חיוצ קיום" תנאי ההסכם אינם תלוים בכשרות הגט, דהם חייבים לקיימם בכל אופן, ואף אם הגט נפסל מאיזה סיבה, ופז"ב.

ובהיות כן אינו מוצן כלל, דמאי שייטא ממה דחיוצ הבעל שבהסכם לא נתבטלו ע"י הציטולים, למסקנתו: להכשיר את הגט אף כשהיא עברה על תנאי ההסכם, אדרבה אם היה איזה ראייה מזל"ז, אז היתה זאת רק להכיוון דלהיפך: דכיון דהציטולים לא קאו על תנאי ההסכם, א"כ נשארו על מעמדם, ואם עברה עליהם הגט בטל, אבל באמת הם שני מושגים נפרדים וכנ"ל. [ו"ז"פ, ד"ש לפסול הגט כשהבעל לא קיים את חובו שבהסכם, ככשנאמר דאדעתא דהכי לא הסכימה לקבלת הגט, דהרי רגמ"ה לא תיקן אללן רק המושג ד"מעושה", אבל לא ד"מוטעה", ואף כשהטעה אותה לא נפסל הגט, וכדחזוין שלא תיקנו שגם היא תאמר נוסח ציטול תנאים אלל הגט].

ג). **ברם** האחרון הכזיד, והוא מש"כ להסיק על יסוד רעוע הנ"ל, (אות ז'), כאילו דמוה מוכח דהבעל אינו מתכווין לתלות חלות הגט על התנאי: שתקיים בפועל מה שהתחייבה לו בתוך ה"הסכם". דמלבד דאין שום ראייה מזל"ז וכנ"ל, הרי אינם אלא דברי נביאות המופרכים גם משכל הישר, דמהיכן ידע לשפוט ולהחליט מה שצלב הבעל, בו צומן שהוא עומד וזווח לפנינו צברי להיפך, שאכן התכווין לתלות חלות הגט על תנאי קבלת זכותיו ע"פ ההסכם, ושלא כיוון לצטל כלל תנאים אלו בהציטולים, ויש לנו אומדנא דמוכח המסייעו לזה, וכנ"ל.

ובפרט, בגוונא שההסכם לא נשאר בתופס נוסח הרגיל, אלא שכל סעיף שבה נכתבה צויעת אפיים תוך כדי הערכת מלחמה כזידה על ניסוחה.

בזה"ב"ת נימא דלאחר שכל זאת עלה לו צדמים תרתי משמע, החליט פתאום לנהוג בעלמו מנהג הפקר ושטות ושגעון, להניח את כל צטיחת רכשו וזכותיו על קרן הצבי, ורצה דוקא שהגט תחול אף אם תשלם לו רעה תחת טובה, ותעריך נגדו מלחמה כזידה בערכאות [המטריד גוף ונפש והעולה להון תועפות] לקפחנו מרכשו וזכותיו, למה, כדי לאפשר לה שתוכל לעשות כן, האם יש הגיון כלשהו בזה.

ובשי"ב בגוונא, כשמסדה"ג עלמו הוא מי שערך גם את ה"הסכם גירושין" וכנ"ד, בודאי דעדיף הרבה טפי מנידונם של המנח"י והקנה בושם, דהם מיירי בהסכם שהמסדה"ג לא היה מעורב בה רק שנעשה ע"י אחרים, וממילא יש מקום לדד ולומר [עכ"פ צמקרים מסויימים, וכדלקמן (אות ה)], דאין לה שייכות עם הגט. **בושא"ב** כנ"ד, שמסדה"ג עלמו היה מעורב צמו"מ של תנאי ההסכם, דהרי הוא מי שערך את ה"הסכם גירושין" שציינהם, וצאותו מעמד סמוך לסידור הגט דיצרו מזה, שהגט ניתן על דעת אותו ההסכם, בודאי דככה"ג כו"ע מודים שאכן יש שייכות מקיום תנאי ההסכם לחלות הגט.

ובל הולך ישר שיש לו מה צקדקדו יודה, דהו"ל בצחינת "אין סהדי" צאומדנא דמוכח טובא הגלוי לכל העולם [מה ד"ציטול תנאים" אינו מועיל לצטלה, וכמש"כ הפוסקים] דהאמת כדצרי: שאכן כיוון לתלות את כשרות הגט על תנאי קיומה ההסכם, כיון דזהו הענה היחיד שיש לו איך להנלל מקיפות זכותיו ומהפסקת רכשו, א"כ למה לא נאמין לו שלא התנהג עלמו כמנהג שוטים לאצד צידים מה שיש לו, אמתמה. [ובאמת, דאפילו אם היה בכוחו להמניא איזה "סברא" חזקה שהיה מחזיק מעמד ע"פ שכל הישר, ג"כ ל"ה בכוחו להקל באיסור א"ל, וכמש"כ הברכת יוסף (אה"ע, סי' ז') צנוגע לשאלת גי"ד צגיטא, דהגם דהיה מקום להקל ע"פ איזה סברא עמוקה, אבן מפני שאנו מדמין, נעשה מעשה בסברות עמוקות באלה, עכ"ל, וכש"כ דאין להקל על יסוד סברות קלושות המופרכים ומנוגדים משכל הישר].

ד). **ובן** מה שרצה להציא ראייה לדצרי, מהא דאם האשה הפירה את התחייבותה אליו [בכתב] ליתן לו נדוניה, דאטו נימא דהבעל יכול לטעון צכה"ג שנתבטלו הקידושין [אף קודם ציאה כשעדיין ל"ש החזקה דאין אדם עושה אצצ"ז]. במחב"ת, אינו הוכחה לנ"ד כלל, לא רק משום דלא הביא שום ראייה לדצרי, דאכן

כה אמר ד' שמרו משפחתינו צדיקה כי קרובה ישועתי לברא וצדיקתי דהלות * מממנבים מ'מנבים בית דין' וישועתי מ'יגיל בית דין' (951)262,3634 (718)710,4655 (800)713,8956 (170)5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוזאר אקטורי "אי מעיל", טלח דזאר pdf@sendfast.org והכנס מספר המספר בה"סאבאדחזקטי, והשאר את ה"ממסידוטי" רקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999]

ליכא זכה"ג טענת ציטול הקידושין, רק החליטו כן מד"ע, וא"כ הרי תלה לא תניא גדלה תניא וערבך ערבא לרבי, [אדרבה, עי' שו"י (אה"ע סי' ל"ח, סק"ט), וחת"ם (אה"ע ח"א, סי' פ"א) דאכן שקו"ט לצטול קידושין כשהוא הטעמה זכה"ג], ונפול היסוד נפל כל הצנין, דהיעלה על הדעת שיכולין לזנות "ראיה" להקל באיסור ערוה החמורה דא"ל רק על יסוד קורי עכשיו של כח הדמיון בלבד, אמתמה.

אלא בעיקרה, משום דאפילו אי הוי יהיצנא ליה כדבריו, דהקידושין לא מתצטלים זכה"ג, והיינו מנריכים לה גט, וזאמת דמסתברא כן וכדלקמן. ב"מ אכתי אין מזה אף נדנוד ראה לנ"ד, דמה דמות יערוך מזה לזה, הלכא כל בר זי רב דחד יומא מצין, דשאני כשדנין על ציטול קידושין, דאז הרי אנו רוצין להוליא ממוקת א"ל ולהחירה לעלמא בלא גט. בבב"ג ודאי דאנו מוששין לחומרא לכל זד ספק וסברא, הנוטה לומר שהקידושין לא מתצטלו עדיין כדי שלא להתירה לעלמא בלא גט, דהלכא הלכה רווחת בשו"ע (אה"ע סי' ל"ח, ס"ד), דצכל ספק קידושין אזלינן לחומרא דלריכה גט, עי"ש. משא"כ כשאנו דנין על ציטול הגירושין ולהשאירה בחזקת א"ל כדמעיקרא וכצנ"ד, זודאי דעלינו לתפוס דאם עברה על הגי"ד שזכה"ג גירושין, דזה מטיל פסול על הגט ואסורה לעלמא, דהתאם למש"כ הפוסקים, דצכל ספק גירושין לריכה גט שני, וכדצריהם של כל גדולי זמנינו הנ"ל.

מחלוקת על כל סעיף שבה. וגם, צין אם עברה על ההסכם צדצר גדול, או רק צדצר קטן שאין הדרך להקפיד כ"כ. וגם, צין אם ההסכם נעשה ע"י "עורך דין", או ע"י מסדה"ג עצמו. וגם, צין אם הצעל שותק, ולצין אם הוא מערער אח"כ וזועק שע"מ כן שחצור על ההסכם לא גירשה [דצנ"ד כולוהו איתנהו צה לצד חומרא], ואכמ"ל.

אבל זאמת אין כדאי לענות על דצרי סרק וצורות שזיה, כאלו שחריצת משפט המוה"ק אם הגט כשר, תלויה על טהרת "רצונס" לקפח את הגצרים מזוכיותיהם. דבן היתה דעתם הכוזבת של כל עוקרי הדת, כאלו דיש זכוחה של קושי מציאותי לשנות ח"ו את ההלכה ולהקל באיסור א"ל, דצמקוס להתאים את חיייהם להתורה, רצו לעשות להיפך לשנות דיני התורה שימצימו לחיים "נוחיים", ושכחו דצרי רש"י (ויקרא כ"ה, ל"ח): ע"מ שתקבלו עליכם מצותי וזאפילו הן כבודות עליכם" מה דכל בר זי רב דחד יומא לומד ויודע, וד"ב.

מבל הלין טעמי פשוט, דאין לסמוך צזה על דצרי צעל עמק התשובה נגד דעת כל גדולי זמנינו. ובש"ב צנ"ד דיש טעמים נוספים וכדלקמן (סי' ו' ח'), זאופן דגם המקילים צהגט מווינא יודו צנ"ד דפוסל.

סימן ו

תוקף בוחה של גילוי דעת השני דלאחר הביטולים טרם מסירת הגט לידה

[ובו ו' ענפים]: א. גי"ד אינו בגדר "תנאי" ואין צריכין עדים ע"ז. ב. הודאת האשה על הגי"ד. ג. הכחשת דברי מסדה"ג שבאופן המנוגד לגדרי דיני גביית עדות אין לה שום תוקף. ד. תוקף סמכות מסדה"ג. ה. עדים שאומרים לא ראינו ולא שמענו, אינו ראיה ול"ה "הכחשה". ו. דמענת "תנאי היה בדבר" אינו מנגד להגט.

וישלישית - והוא עיקר גדול בג"ד [בנוסף לכל האמור עד כאן], והיינו מה שהבעל חזר לעשות גי"ד שני, לאחר שכבר אמר נוסח הביטולים, דלפי"ז נמצינו דנ"ד חמיר טובא מנידון דהגט מווינא. דשם היה עיקר סמיכת המקילים, על מה שאמר הבעל לבסוף שמגרשה בלי שום תנאי, דבזה הרי ביטל את הגי"ד שמלפנ"ז שמגרשה אדעתא דהכי שתחזור להנשא אליו. משא"כ בג"ד, הרי עשה הבעל גי"ד נוסף אחר

ובבר זיארנו צס"ד בפתילי חותם (ענף מ"ד), [פנקס בי"ד, (מסמך 5005)], דיסוד חילוק זה צין ספק קידושין לספק גירושין, הוא חזון נפרך צהמון דצרי הפוסקים, עי' בס"מ (גירושין פ"י ה"ג) צסס מהרי"ק (שורש קע"א), ומחריב"ל (ח"א, סי' י"ז ח"צ), ודברי דוד (מילדולה, סי' ע"ט, ד"ה והנה אחר), וקריית מלך רב (לצעל ממח"א, אישות פ"ג, הי"ד, ד"ה עוד ראיתי לעמוד) שמפלפל דצצרי מהרי"ק הנ"ל, והברב"י (אה"ע סי' ל"א, אות צ') קשקיל וטרי דצצריהם הרצה עי"ש, וע"ע גליא מסכת (קו"א, סי' ה', סוד"ה ואודיע), מה שכתב צזה, ואכמ"ל.

ה). **ועל** טענת הכסילים שהגיע לאזנינו, דעל כרחק שהתנאים צצתוך ה"הסכם גירושין" אינס מעלין ומורדין כלום להלכה, דאל"כ הרי ינמח מזה צעיא גדולה לכל הנך נשי העוצרים צשאט נפש על התנאים צצתוך ההסכם. הנה, מלצד שיש מקום גדול לחלק, צין הסכם צצנוסח רגיל שנחתם צהשקט, ולצין כשנחתם לאחר

כה אמר ה' שמרו משפט עשיו צדיקה כי קרובה ישועתי לכוז וצדיקתי דעלות * מממנים מ'מנים בית דין' ולשוערים מ'קיל בית דין' (951)262,3634 (718)710,4655 (800)713,8956 מסמך 5022 [לשוערים 170 ואילן], לקבל בזאר אלקטרי "אי מעיל", שלח חזר pdf@sendfast.org והנס מספר המסמך בה"סאבזשעקט, והשאר את ה"מעסידוש" ריקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

לרצ חסוב, שהמסדר הודיע לה טרם מסירת הגט, שהצבעל עשה הגי"ד השני טרם מסירת הגט.

אמירת כל הביטולי תנאים טרם מסירת הגט לידה, וא"כ ליכא שום ביטול על הגי"ד האחרון הזה, וממילא לא נשאר שום מנום כלל כמה לתלות את הכשר הגט בג"ד.

דהנה, האשה צאתה אליו להתלונן על מסדה"ג על שפסל את גיטה, וצאותו מעמד קרא את מסדה"ג לשמוע מה שיש צפיו, והוא סיפר לו כל העובדא, מה שהצבעל אמר לו טעם מסירת הגט, ואיך שנאלץ להפסיק כל הסדר, וקרא את האשה מחוץ לחדר הסידור, ומסר לה דברי הצעל. ובששאל הרצ ממנה, מה שיש צפיה מענה ע"ז, השיבה לו: "אמת הדבר שמסדה"ג הודיע לה כל זאת, אבל טענה שלא חתמה על ההסכם", [מה שזהו שקר מוחלט, דחתימתה קאי וקיים ציד מסדה"ג, אלא שאז נדמה לה לפי טעות יועציה, ששקר זה יועיל להחליש את הגי"ד, אבל מכיון שזהו טעות מוחלט, דלהלכה אינן שום נפק"מ אם חתמה על ההסכם או לא, ע"כ לא נאריך בזה].

אלא דלפי המצב העגום כהיום, הרי האנשים המתפרנסים מזה בקביעות כהעדים והסופר, יראים לומר שום דבר בניגוד רצונם של ה"סיסטעם" המורקב שלא יאבדו פרנסתם, והאנשים השכורים ממנה [כ"טוען" שלה, ו"דיין" אחד שהביאה עמה] ודאי אינם רוצים להודות האמת ששמעו וראו הגי"ד, אדרבה הם העידו של"ה גי"ד טרם המסירה, ועליהם סמכו כל המתירין וכנ"ל. [יש שני עדים כשרים ששמעו וראו, אלא שהם יראים מלפצות את פיהם מחמת אימת הסיסטעם, וע"כ אומרים שאינם זוכרים... אבל בטח שאם יאימו עליהם ב"אם לא יגיד" אז יבואו להעיד האמת]. אבל להלכה ודאי דל"ב שני עדים ע"ז, וסגי לן בשמיעת ואמירת מסדה"ג בלבד, וזהו מכח כמה טעמים, ואלו הן:

ענף א

גי"ד אינו בגדר "תנאי" ואין צריבין עדים ע"ז

וא"כ שוב ל"ב עדים על הגי"ד כלל, דהרי כתב הרמ"א (סי' קמ"א, ס"ס), דהודאת האשה שהצבעל ציטל השליחות, יש לה תוקף כהגדת עדים ע"ז עי"ש, וה"ה כשמודית שהודיעו לה שהצבעל עשה גי"ד להטיל תנאי בחלות הגט, דמ"ש.

ראשית, ללא מיציעא לפי מש"כ התשו"ש (קמא, סי' תי"ט), דמיירי שם מצעל שעשה גי"ד להמסדר, והוא מדגיש שם כ"פ, דגי"ד אינו בגדר תנאי, ומשמע דל"ב ע"ז עדות כמו על תנאי גמור, עי"ש.

ב. והגם, דהודאה זו היתה רק צפני רצ יחיד, ולכאורה הו"ל כהודאה שמחון לצי"ד שיכולה לחזור מזה, וכמבואר בכמה דוכתי בשו"ע (תו"מ סי' ג', ס"ב. וסי' ל"ב, ס"א. וסי' פ"א, ס"א), עי"ש. **אמנם,** מלבד מה דגם הגזיית עדות מה שעשו המתירין נגד דברי מסדה"ג, הרי ג"כ לא נעשתה כדינא כלל וכדלקמן (ענף ג'), וא"כ ודאי מסתברא עכ"פ, ד"הודאה" שלא ע"פ גדרי דיני הודאה, יש צדדי כוחה לצטל עכ"פ גזיית עדות שלא ע"פ גדרי דיניה, דמהיכ"ת נימא דגרוע מינה. **[אדרבה,** ע"פ הסברא עדיפא מינה טובא, משום דאין שום הגיון צדד שתודה בשקר על דבר שלא היה ולא נברא מעולם, משא"כ עדות השקר שפיר מוזן היטב מדוע שהיתה נחוץ לה...].

ושני"ר, שכ"כ להדיא גם נספרו ערך ש"י (אה"ע סי' קמ"א, סס"ב), [צכשהטעמו צמכת צשם אציו שיגרש מפני שיש לו צעבורו שידוך טוב], דל"ב עדים על הגי"ד, דאפילו אם מכחשת הגי"ד ל"מ אם נתברר אח"כ [ע"י המכתב] שהטעמו. [וכתב עוד, דאפילו אם האשה ועידי חתימה ומסירה אינם יודעים מן הגי"ד רק אחרים, נמי סגי משום ללא גרע ממודעא], עי"ש. **וא"כ צי"ד,** דיש להצבעל "הסכם" עם חתימתה, שוב לא צעינן עדות על הגי"ד כלל, וצפ"ב.

ענף ב

הודאת האשה על הגי"ד

ג. בר מן דין, צאמת דשפיר הו"ל כהודאה גמורה שצצי"ד, דהרי היא צאתה אלל הרצ מרלון עצמה, שיעמוד לצידיה לתבוע את עלצונה ממסדה"ג על שפסל את גיטה, וצאותו מעמד קרא את מסדה"ג והוא

א. ועוד, דאפילו אם גי"ד אכן יש לה דין תנאי, וצעינן עדים ע"ז, מ"מ הרי האשה הודית

מסר לו מה שאמר לה טרם מסירת הגט, והיא הודית אליו שאמת הדבר שמסדה"ג אמר לה כ"ו, אלא שהכחישה שלא חתמה על ההסכם וכנ"ל. וא"ב הרי הוא כאלו קיבלה האשה עליה את אותו הרב כדין יחיד זינייה, ושפיר הו"ל הודאתה כהודאה גמורה שבצ"ד, וכמש"כ הרשב"א (מ"א, סי' אלף קכ"ו), ורדב"ז (מ"ג, סי' תקמ"ד), ומהרי"ט (מ"ב, מו"מ סי' מ"ו), וכ"כ החק"ל (מו"מ סי' פ"ד), ונר בוערבי (מ"א, סי' כ"ז, אות י"ד) בדעת הרמ"א (מו"מ סי' ג', ס"ב), דהודאה לפני דיין יחיד שקיבלם עליהם, הו"ל כהודאה בצ"ד, ע"ש ותל"מ.

ענף ג

הכחשת דברי מסדה"ג שבאופן המנוגד לגדרי דיני גביית עדות אין לה שום תוקף

ובר מן דין, אף לולא הודאתה שמסדר הגט מסר לה הגי"ד מה שעשה הצעל לאחר הביטולים טרם מסירת הגט וכנ"ל (ענף ב), גם כן יש למסדה"ג נאמנות מוחלטת על זה. דא"י יש ליתן סמכות כלשהו על הגדת עדות שבצ"ד, זו בזמן שאם נעקוב אחר אופן הגדתה וקבלתה, נראה שנעשתה בניגוד הגמור לכל גדרי דיני גביית עדות. דהיעלה על הדעת, שיתכן לצנות התרת אשת איש לעלמא על סמך הגדת עדות עלוב שזוה שמקף רגל ועד ראש אין זו מתוס, וניחוי אן:

א. העדים: היו כולם פסולים להעיד, [אנשים שכורים, ע"י תה"ד (פסקים סי' רכ"ד), ושו"ת רמ"א (סי' י"ב), ושארית יוסף (סי' ע"ח), ונחל יצחק (סי' כ"ח), דפסולים]. וע"י טוען [מלצד הפסול דעדות בשכר, הם גם בחזקת רשעים הפסולין להעיד, וכדיארנו צמק"א]. ובן הסופר היה ירא לפרנסתו, לדאס לא יאמר כראונס לא יקחהו עוד אללס כסופר גיטין שלהם], וסתר את דבריו כ"פ, וגם זיקש שלא יסמכו על דבריו כלל [וכנשמע בקול בי"ד (שיעור קע"ז)], והוא מוכרח לומר בכל מקום מה שרוצים לשמוע ממנו.

ב. הבי"ד: היו פסולים מלדון בדבר [מכח דין "שונא" מוצהק וכידוע לכל, ע"י שו"ע (מו"מ סי' ז', ס"ז), ולהדיא פסק בברם שלמה (עדות, סי' ג'), דאס גבו צי"ד עדות נגד שונאס שלא צפניו, דינס בטל ומבוטל ואין לה שום תוקף כלל, ע"ש]. ובעי"ז פסק בלב שלמה (סדר אלפא צי"א, אות ע'), דשנאה ונקימה ג"כ

מיחשב כ"נגיעה" מוצהק [ולא רק דממונא] הפוסל אף מלהעיד, וכש"כ מלדון, ע"ש.

דהרי כוונתם הזדונית צמה שמיירו ואלו לגבות עדות להכחיש דברי מסדה"ג צענין הגי"ד, דוקא אלל צתי דין משנאוי נפשו, [דהמצלי אין צתי דין אחרים צניו יארק רצתי, ומדוע צתרה האשה ללכת דוקא אללס], הלא הוא ניכר וזולט מאוד, דזהו רק צכדי שמסדה"ג ימאן מלצוא, ויוכלו לומר שנאללו לקבל עדות שלא צפניו, דאז הרי יהיה קל צעיני העדים להכחיש את דבריו צשקר כיון דהוי שלא צפניו, [עי' מהרש"ל (סי' ל"ג), דמזה הטעם אין מקצלין עדות שלא צפני הצע"ד כדי שיתציישו מלומר שקר צפניו, צצחינת אין אדם מעיז פניו צפני צעל חצבו, ע"ש].

אבל לא הועילו כלום צערמה זו, דהרי הלכה צידוע, דכשצ"ד רוצים לגבות עדות נגד צע"ד, והוא אינו רוצה לצח לפניהם מאיזה טעם, יכול לומר שרוצה שיגבו עליו את העדות אלל צי"ד אחר, [דיש לו ע"ז דין "נחצב" שיש לו זכות צחירת הצ"ד], ע"י מבי"ט (מ"א, סי' רס"ז), והרי בשמים (מ"א, סי' ק"ד), ע"ש. וביון שמסדה"ג וגם הצעל לא רצו לצח צפני צי"ד זה מפני שנאחס ודרכיהם הנילוחים לטשטש האמת, והיו מוכנים לילך אלל צי"ד אחר, אין צדצרי העדים ולא כלום.

ג. מבלי חקירה ודרישה ואיום וגיזום. ומלבד זה, עשו את כל הגציית עדות בניגוד הגמור לכל גדרי דיני גביית עדות: צלי איוס על העדים, ומצלי עשיית חקו"ד דדיני נפשות כפי הנצרך לעשות צדין מרומה, [כמצואר בשו"ע (מו"מ סי' ט"ו, ס"ג), וברמ"א (אה"ע סי' מ"ב, ס"ד) צסס הרשב"א (מ"א, סי' אלף ר"ע), ועי"ש בב"ש (סקי"ד), ובאה"ט (סקי"ג), ע"ש].

ובר כתב באמרי יושר (מ"א, סי' ז'), דכל דבר המעורר חשד, כצד דיה להעניק על הנידון "דין מרומה", ע"ש. וא"ב צנ"ד, שהכשירו הגט נגד דעת המסדר עצמו שפסלה, מצלי שירצו לשמוע כלל מה שיש צפיו, דצד שלא נשמע עוד מעולם. והיי"ט שדנו עליה דוקא הם כשונאיו, משום שידעו מעיקרה שלא יצח לפניהם, וכ"ז עשו זו צזמן שהצעל היה מוכן ליתן לה גט אחר לכשתאשר ההסכם מה שחתמה אלל הגט, ודאי דאין לך "דין מרומה" גדולה מזה. וא"י לא פחדו ממש"כ הבהריט"ץ (ישנות, סי' מ'): ד"ההושב לקיים הגט "מפני

כה אמר ה' שמורו במשפט ועשו צדיקה כי קרובה ישועתי לברא וצדיקתי ודלות * מממנים מ'מנים בית דין' וישועתי מ'יגל בית דין' (718)/710,4655 (951)/262,3634 (800)/713,8956 (718)/710,4655 (951)/262,3634 (800) מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בחזר אלקטרוני "אי מעיל", שלח חזר pdf@sendfast.org והנס מספר המסמך בה"סאבדחזקט, והשאר את ה"מסמך" ריקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא בוסמך 9999

האיבה, רעתו רבה, לפניו תאכל אש ואחריו תלהט להבה, לא ינקה כל הנוגע בה, עכ"ל ה"י.

ד. גם קיבלו העדות שלא בפני המסדה"ג והבעל: ועצם ד"ז היה לשלול כל תוקף הלכתי מכל עדותו, ע"י אור הישר (סי' ל') צתשובת הנודב"ה, דעדים הצאים לפסול הגט בניגוד דברי האשה, זריכין להעיד בפניה דוקא ע"ש. וא"ב ה"ה לאידך גיסא, כשהעדים צאים להכשיר הגט בניגוד דברי הצעל וכצנ"ד, ודאי זריכין להעיד בפניו דוקא, וכמש"כ באמרי יושר (ח"א, סי' ז), דצעל שטוען שהגט פסול מקרי צע"ד גמור לענין זה, וכל גזיית עדות להכשיר הגט הנעשה שלא בפניו אינן לה שום תוקף כלל, ע"ש. וגם שייכא צנ"ד מש"כ התה"ד (פסקים וכתיב, סי' רכ"ד), דהיכא דהעדים יודעים מעיקרא שלא יוכחו דצרייהו צפניהם וכצנ"ד, אז אינן לסמוך על עדותם, משום דצכה"ג אינם יראים לשקר.

ה. אמנם, אף יותר מזה שייכא צנ"ד, דכיון דכבר נתקבל העדות שלא בפני הצע"ד אלל צי"ד הפסולים לדון צוה, וצאופן המנוגד לגדרי קבלת עדות וכנ"ל (אומיות צ' - ד'). א"ב שז לא יועיל עדותו אף אם הם יצאו ויחזרו להגיד את עדותם אלל צי"ד אחר הכשרים לדון צוה וצתתאם לכל גברי קבלת עדות. והיינו, משום דחשודים להחזיק דציבורם הקודם וכמ"ש מהרש"ל (סי' י"א), ורמ"א (סי' מ"ד), [והח"צ (ליקוטי משניות, סי' קי"ד) כ"כ צס חקת הדיינים צס מהר"ם אלשקר ומהריב"ל], משום דזילא צוה מילתא למיהדר ממילתייהו, ע"ש. ונבצינו, דשז ליכא תקנה צנ"ד, שאותן העדים יוכלו שז להכחיש את מסדה"ג צס פנים ואופן.

מבל הנך טעמים יסודיים הנ"ל פשוט וברור, דבוראי הדרן לדברינו, דכיון שהכל נעשה בניגוד הגמור לכל גדרי דיני גביית עדות. א"ב הו"ל כאילו שלא הובחשו דברי המסדה"ג מעולם, וממילא פשוט שנאמן בתור עד אחד שלא הובחש כלל, ומוטל עלינו לנקוט בדבריו [ודברי הבעל] שאכן עשה גי"ד לאחר כל הביטולים טרם המסירה, ותל"מ.

ענף ד

תוקף פמכות מסדר הגט

א. ומעתה, הלא הדברים ק"ו, דמה אם היה הדין כן אף כשעד אחד צעלמא היה מעיד

ששמע הגי"ד מהצעל לאחר הביטולים טרם מקירת הגט לידה, שהיה נאמן כל עוד שלא הוכחש בפניו, ע"י עדים כשרים, וצצ"ד כשר, וע"פ כל גדרי גזיית עדות דוקא, וכנ"ל (ענף ג'). א"ב כש"כ צנ"ד, שהמדובר מן המסדה"ג עצמו, דמלצד מה שזוהו דבר שלא אירע עוד מעולם, שיצאו אחרים וילחמו להכשיר גט, מה שהמסדר עצמו פסלה, [זולת בצ"צ (אה"ע, סי' ש"א), דשם היה ריעותא גדול, שמסדה"ג שתק ולא ערער על הגט רק לאחר זמן רב שכבר נישאת לשני, ע"ש], ונראה צעליל שהכל נעשה כאן עם נגיעות וחשבוניות.

מלבד זאת, הרי צודאי שיש לו למסדה"ג יותר נאמנות משאר אינשי דעלמא, וכדחזינן צעוצדא דהגט מווינא, שהמכשירין נימקו את שיטתם מן הטעם, דכיון דיש סברא לכאן ולכאן, והדבר עומד בצפק, אם הצעל כיוון צהציטולים לצטל גם הגי"ד משום שסמך צעיקר על הקנסות והחרמות, או לא, צודאי שדעת המסדר גובר על דעת החכמים הפוסלין, כיון שהוא דיבר עם הצעל והוא סומך עליו, הוא יודע יותר ברור מה שהיה צדעת הצעל צשעת הביטולים.

ובמש"ב הב"ח (חדשות סי' ז"א) ע"ש, וציתור מצואר כן בצו"ז (סי' קמ"ה, סק"ז) שכתב צוה"ל, נראה פשוט דאם אומר הרב המסדר לפני ענין הגט... בודאי על דעת הרב הוא מצוה לכתוב וליתן... דאזלינן בתר דברי הרב המסדר, דהבעל יהיב על דעה שלו, דאדעתא דהכי יהיב או מצוה ליתן, עכ"ל. ואם חזינן דסמכו על סברא זו אף לקולא להכשיר את הגט, אף בניגוד לטענת הצעל, א"כ כש"כ וק"ו שיש לסמוך על דעת המסדר צנ"ד לחומרל לפסול את הגט, וצפרט כשדעתו מתאים עם דברי הצעל שג"כ טוען שצשה גילוי דעת שני לאחר הביטולים וטרם המסירה.

ב. ובין מצינו צדברי הפוסקים גם כלפי שאר מילי צנוגע סמיכת דעת הצעל, דהכל תלוי צדעת המסדה"ג. ע"י ד"ח (אה"ע ח"א, סי' פ"ט, ד"ה הרי) שכתב, דכיון שמסדה"ג קרע הגט שכ"מ תיכף לאחר המסירה, צודאי שהסכים המגרש צדעתו שיחול מעכשיו ממש, אפילו כשהוא ע"ה ואין לו שום מושג צוה. וז"ל: דהבעל נותן ע"פ סידור וציווי של המורה אורתו, על דעתו נותן, כן ה"נ כיון שהדיין אומר שיקרע הגט, וכוונתו שיהא

כה אמר ד' שמרור משפח' עשור צדיקה כי קרובה ישועתי לברא וצדיקתי דתולת * מממנתי מ'מנתי בית דין' ולשיעוריה מ'קיל בית דין' (718)/710/4655 (951)/262/3634 (800)/713/8956 (718) מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוצר אקטורני "אי מעיל", שלח חזר pdf@sendfast.org והכנס מספר המסמך בה"מאבדועסקט, והשאר את ה"מעסידות" ריקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

הגט מעכשיו... והשכ"מ נתן הגט על דברי המסדר, בודאי ג"כ דעתו שיחול הגט מעכשיו, לכן גם אם נקרע אה"כ בשר, עכ"ל ע"ש.

אבל להמליח טנדקי להכשיר את הגט צכה"ג צנכלי דמות וענות עקומים תוך כדי לולול ולהקל בחומר חיסור א"א, ע"י שילכו עדים פסולים להעיד אלל צי"ד פסול, נגד דברי מסדה"ג שלא צפניו ושלא צפני הצעל. דבר כזה לא עלה עוד על לב אדם ישר מעולם, ולא נשמע כזאת מעולם, וכדי ציון וקפץ.

וב"ב הצ"צ (אה"ע סי' ש"א, אות ז), וז"ל: דביון שהוא היה הרב המסדר, והסופר והעדים גרירי אבתריה, שהוא הוא המורה להם איך לכתוב ולחתום, א"כ עיקר הדבר תלוי בו... וממילא אף שמהם לא שמענו... [ששם האשה נכתב צפסול], כיון דאנן סהדי דכולהו גרירי אבתריה... דהוא היה העיקר והם טפלים אליו... א"א לומר שיש לדנו כאיש דעלמא המוציא לעז שבודאי אינו נאמן, דשאני הכא שהוא היה המתירה ומוציאה מחזקת אשת איש... ומה זה דמיון לאיש דעלמא דפשיטא דלא יקום עד אחד, עכ"ל.

ענף ה

עדים שאומרים לא ראינו ולא שמענו, אינו ראייה וליה "הבחה"

ובעי"ז כתב בדברי מלביאל (מ"ג, סי' קל"א) וז"ל: הרי בלי ספק הרב נאמן אצלה, וביון שמאמנת שריא אנפשה חד"א, וכדליתא צקידוסין (ס"ו, ע"א) גזי ההוא סמאל, עכ"ל. וב"ב בקנין תורה בהלכה (מ"ד סי' קל"ה, אות ט'), דהכל תלוי בדעת מסדה"ג, ע"ש ותל"מ.

(א). **אולם** מלבד כל האמור לעיל (ענפים ג' וד'), ואף אם עדים הללו היו יכולים להעיד עוה"פ אלל צי"ד כשר, [ודלא כנ"ל (ענף ג', אות ה')], והיו מעידים צפני מסדה"ג והצעל ע"פ כל גדרי דיני גזיית עדות: שלא שמעו ולא ראו הגי"ד של הצעל, מ"מ אכתי ל"ה מהני ולא מידי להכחישו. וזהו מכת הכלל הגדול: ד"לא ראינו" אינו ראייה (כמוצות כ"ג, א'), [וה"ה "לא שמענו", וכדכתב העיבור (אות ק, קבלת עדות) ע"ש].

(ג). **אמנם** אף יותר מזה יש דברים צגו צנ"ד, דאף לולא נאמנות הימירה של מסדה"ג כלפי שאר עדים צתור אדם חשוב ומוסמך וכנ"ל (אומיות א' וצ'), ג"כ לא היה שייך להתחשב עם דברי שאר העדים שמכחישים את דבריו, אפילו אם לו היו עושין כן צהתאם לכל גדרי דיני גזיית עדות.

והגם דקי"ל בשו"ע (חומ"מ סי' כ"ט, ס"ג. ומה"ע סי' קנ"ב, ס"ד), דצמעמד אחד אכן הו"ל לא ראינו [וגם לא שמענו, מאירי (כמוצות, שס)] ראייה. **ב"ב**, הרי הרדב"ז (מ"ד, סי' נ"ו, ד"ה ועמאל) [והוצאו דבריו בבנה"ג (חומ"מ סי' כ"ט, הגב"י אות ל"ו)] ס"ל, דלא שמענו ולא ראינו ל"ה ראייה כלל ואף כשהיו צמעמד אחד. **וא"כ** מסתברא דצנהוגע להתרת א"א יש לחוש לשיטתו.

דביון דסו"ס הרי מדסה"ג הוא מי שמתיר את האשה לשוק, והוא שמע צעלמו הגי"ד כשיאל מפיו הצעל, ופסל את הגט צעקצות העצרתה על הגי"ד, איך יוכל להתירה אח"כ רק משום שיש אנשים המכחישים את דבריו, צו צומן שהוא יודע האמת, שאכן אמר הצעל גי"ד לאחר הביטולים טרם המסירה, וכמו ששמע צעלמו מפורש יולא מפיו. [ופשוט דל"ש צזה הדין דאין עד נעשה דיין, המצואר בשו"ע (חומ"מ סי' ז', ס"ה), וכמש"כ השבו"י (מ"א, סי' קט"ו), וחת"ם (אה"ע ח"ב, סי' ס"ה, ד"ה וז"ל), וד"ח (אה"ע ח"ב, סי' צ"ד), וצ"צ (אה"ע, סי' קס"ב) ע"ש, ואכמ"ל].

ובפרט לפמש"כ ביש"ש (כמוצות פ"ב, סי' ל'), דצוה"ז שהנהיגו חומרות רבות צנתינת הגט, הו"ל לא ראינו ראייה והכחשה לחומר אף כשל"ה צמעמד אחד, ע"ש. **וא"כ** דון מיינה, דה"ה דיש לנו לחוש ולילך לחומר א גם לאידך גיסא, דאף צמעמד אחד לא הו"י ראייה לקולא, ודו"ק.

(ב). **אמנם** צר מן דין, הלא כתב הפו"ז (י"ד סי' ל"ט, סק"ט), דאם שנים מכחישים זא"ז אם היה נקצ צחצר הכצד, לא הו"י "הכחשה" משום דייתכן דאותו שלא ראה לא הרגיש צנקצ הקטן ולא מצאה, ולא ראינו אינה ראייה, ע"ש. **ולבאורה** דבריו תמיהין צמושכל ראשון וצריכין עיון, דהלל שניהם היו שם צמעמד אחד,

וזכה"ג הלא קימ"ל ללא ראינו הוי ראייה וכנ"ל (אות א, ד"ה והגס).

רְבֵן הוא אצלי, בבוא לפני שאלת עגונה וכדומה, אם ברור הדבר בעיני לפי השכל ודעת בני"א שהדבר אמת, אז אנכי מייגע עצמי למצוא צד היתר ע"פ חוקי ומשפטי תורה"ק, לא בן אם אמיתת הדבר מסופק אצלי... ולכן ירא אנכי אולי רצה להחניף אותה ולהקל ראשו אתה, ולכן בדה מלבו הדברים האלה... והעיקר אצלי מש"ב בתחלה, האיך נראה הדבר בעיניכם, אם אין לחוש לישקר ולרמאות בזה, עכ"ל הקילורין לעינים.

ויעבצ"ל זכוונת דבריו, לשאני בדבר הלרין התזונות, דזכה"ג שפיר אמרין ללא ראינו ל"ה ראייה אפילו כשהיו צמעמד אחד, משום דיימתן דלותו שלא ראה זהו מסיבת שלא דקדק די היטב להתזונן דדבר כ"כ, כמו השני שאכן התזונן ודקדק היטב ועל כן ראה. ובן הציא החשק שלמה (ח"מ סי' כ"ט, הגז"י אות כ') צטט המשפט צדק (סי' ע"ה), דצמלתא דיימתן שלא הצחינו צו אחרים, שפיר אמרין ללא ראינו ל"ה ראייה והכחשה, ע"ש.

רְבֵן הדבר גם צנ"ד, דיש לפנינו שלשה דרכים: א', שמסדה"ג משקר [ח"ו]. ב', שהעדים המכחישין את דבריו משקרים. [ובבין שני דרכים אלה, וודאי דיותר מסתברא שהעדים משקרים, כיון דיש רגל"ד ע"ז מהא דחזינן שנעשה כל הנטדקאות שצעולם, שלא יעידו צפני הצעל ומסדה"ג, וגם שיגובו דצריהם צניגוד לכל גדרי דיני גביית עדות, וכנ"ל (ענף ג), ע"ש].

וא"ב ה"י י"ל גם צנ"ד, דאפילו אם עדים כשרים היו מעידים צאופן כשר, שלא שמעו ולא ראו שהצעל אמר הגי"ד למסדה"ג, מ"מ זכה"ג נימא ללא שמענו ולא ראינו ל"ה ראייה, ולא נחשב כהכחשה על דבריו. משום דיימתן שהצעל אמר הגי"ד צקול נמוך [ואכן טוען הצעל שכן היה], ועל כן לא נשמע קולו רק למסדה"ג שעמד בצמיכות אללו, אבל האחרים שעמדו קצת צריחוק מקום ממנו לא שמעו את דבריו, וז"פ.

ברם, הלא יש לפנינו דרך ג' המכריע צנייהם, צאופן שיוצא דאף אחד אינו משקר, אלא שהעדים לא שמעו את דברי הצעל, משום שהם עמדו צריחוק מקום ממעמד הצעל יותר ממסדה"ג, וכיון שדבריו נאמרו צקול נמוך קצת, ע"כ רק מסדה"ג שעמד צקירוב מקום אללו יותר מהם, שמע את דבריו, וממילא ייתכן דדברי כולם נודקים ואמתיים, דמסדה"ג שמע מה שהם לא שמעו, ואין כאן שום "הכחשה" כלל צנייהם. אלא דמכיון שהמכשירין היו להוטים להכחיש דברי מסדה"ג מחמת נגיעתם דדבר, הי"ט שמיאנו מלקיים דין הג"ל (ד"ה וכל) שחייבים להשוות דצריהם, וכדי ציון וקלף.

ג). **ובל** מה שכתבנו לעיל (אותיות א' וצ'), הוא צהתאם למה דקימ"ל בשו"ע (ח"מ סי' כ"ט, ס"א), וברמ"א (ח"מ סי' ל', ס"ב), דצכל מקום שאנו יכולים להשוות את דברי העדים וליישבם שלא יהיו מכחישין זא", מוטל עלינו לעשות כן, ע"ש. **וא"ב** ה"י צנ"ד, דודאי רחוק ומוקצה מן השכל, לחשוד את מסדה"ג הידוע כת"ח מופלג נדיק דצרכיו וחסיד צמעשו, שיצר וצדה מלצו יש מאין צשקר [ח"ו], כאילו ששמע מפי הצעל דבר שלא אמר מעולם, ועד כדי כך שיכריז צפומצי צשקר שהגט פסול, היעלה על הדעת לומר כן.

ד). **רבש"ב** צנ"ד, שכל הנוכחים שם ראו שהצעל אומר משהו למסדה"ג טרם מסירת הגט, אפילו אם לא שמעו מה שאמר לו. מ"מ המילתא דתמיהה מה שהפסיק אח"כ את כל מהלך סדר הגט, וקרא אותה צחון ונשתהוו שם לזמן, ורק לאח"כ כצצאו בצורה, המשיך לגמור את מעשה מסירת הגט, דבר מוזר כזאת מיהא ודאי מידכר דכירי אינשי, דהרי א"א שלא יצחינו הנוכחים צמעשה צולט כזה.

ומה מאלפים דצרי חבצה"ש (אה"ע, סי' כ"ח) שכתב צזה"ל: שמועתי מפי הררה"ג מו"ה דובריש ראפיפורט ז"ל אבד"ק לובלין, שהיה מקובל מפי רבו הגאון בעמח"ם נודע בשערים אבד"ק לובלין ז"ל, שבבוא לפניו איזה שאלה, מקודם הוא שוקל בשכלו על אמיתת הענין לפי שכל האנושי האיך הוא, ואם נראה לו לפי שכל האנושי שהדבר אמת, אז הוא מעיין ע"פ חוקי תורה"ק מה משפטו. [וממשיך]:

וא"ב אף שלא שמעו מה שדיצרו שם, מ"מ שוב שייך צזה מס"כ הדברי מלביאל (ח"ג, סי' קל"א), דאם ראו עכ"פ שהצעל מנענע צשפתיו ואומר משהו,

כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי ודלות * מממנבים מ'מנבים בית דין' וישועריום מ'יג'ל בית דין' (718), 710/4655 (951), 262,3634 (800), 713,8956 מסמך 5022 [לשועריום 170 ואילן], לקבל בוצאר אקטורני "אי מעיל", שלח דואר pdf@sendfast.org והנס מספר המסמך בה"סאבדזשקט", והשאר את ה"ממסידושי" רקין. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

שהיה גי"ד זהגט, מנוגד מעטם שטר הגט, וכאילו שהעדים החתומים זה מעידים של"ה שום גי"ד.

אבל ז"א, דשאני התם, כשצא לפסול את הגט מכה שמה של האשה נכתבה צאופן פסול, דהרי שמות המגרש והמתגרשת נריכין להכתב זהגט, וממילא הם כחלק בלתי נפרד מעטם נוסח שטר הגט, והו"ל כאילו שהעדים החתומים זה, מעידים ששמותם אכן נכתבו בכשרות, ומשו"ה שפיר י"ל דאינו נאמן להעיד על פסולותם, כיון דדבריו מנוגדים משטר שי"צ עדים. **משא"כ** לענין תנאים וגי"ד זהגט, הרי קימ"ל במוש"ע (אה"ע סי' קמ"ז, ס"א), דאין לכתוב שום תנאי בתוך הגט עי"ש, וא"כ פשוט, דמה שאומר שהיה תנאי או גי"ד זהגט, אין זה מנוגד כלל מעטם לשון שטר הגט, היות שלא כתוב זה התנאי, דהרי אין ראין לכתוב התנאי בתוך הגט, וז"פ.

ב. וישו"ר, שכדצרינו אלה מפורש יולא צשו"ת הרשב"א (ח"א, סי' אלף רמ"ו) המועתק בב"י (אה"ע, סי' קמ"ה), דאין כאן שום סתירה, משום דהעדים החתומים צגט מעידים רק שה"כתיבה" היתה בלא תנאי, ואילו המעידים שאכן שהיה צו תנאי צין עדים אלו או אחרים, וכמש"כ הב"י (שם), ומהריב"ל (ח"ב, סי' ה') על דברי הרשב"א הללון הם מעידים רק: שה"מסירה" אכן היתה בתנאי, אלא שנהגו שלא לכתוב התנאים צגט כלל. [ועי' בשו"מ (רביעאה ח"ב, סי' קט"ו)] שכתב, דדברי הב"י ומהריב"ל הנ"ל נעלמו לפי שעה מן התומים (סי' מ"ו, סקמ"ט), [וכן מן הגתה"מ (שם, ציאוריס סקמ"ו)], שכתב[ו] כן מד"ע ולא הזכיר[ו] מדצריהם כלום]. וישו"ר דגם הרמ"א (שו"ת, סוס"י י"א) כתב כן עי"ש, ותל"מ.

קיצור היוצא מכל האמור בסימן זה:

א. חזרנו על כל הצדדין וצירי צדדין, ואין כאן שום "הבחשה" כלל מדברי העדים על דברי הבעל ומסדה"ג, וזהו אף אם לו היו מעידים בכשרות, וכש"כ כשכל הגביית עדות ספוג ורווי עם המון פסלנות בין במציאות ובין להלכה ואין לה שום תוקף כלל, וז"פ.

ב. ובהיות כן, הרי התימה גדולה וצועקת עד לב השמים על המתירין, דאיכה הרחיבו לסמוך עצמם על משענת קנים רצוצים של גביית עדות הפסול

אפילו כשלא שמעו מה שאומר, רק המסדר אומר ששמע שהטיל תנאי זהגט, הוא נאמן ודיה לפסול את הגט, עי"ש. ולפי"ז, ה"ה דגם צנ"ד די לנו צמה שמסדה"ג אומר ששמע הגי"ד מפי הבעל, ושמסר ד"ו להאשה צחוץ, שיפסל הגט בהעברתה על הגי"ד.

ה. ואגב, מה שרצו איזה מתחכמים להוכיח דאין צדצרי מסדה"ג כלום, מהא דקימ"ל דאין צדצ שצערורה פחות משנים, [ראה צמכתו של צעל ויעץ אברהם (מייזעלס) שכתב כן]. הנה, כלל זה לא נאמרה רק על עטם חלות הקידושין או הגירושין, דצוה לא מועיל אפילו כששניהם מודים צדצ, וכדקימ"ל צכמה דוכתי בשו"ע (אה"ע, סי' מ"ב, ס"ב. וסי' ק"ל, ס"ב. וסי' קל"ג, ס"א. וסי' קנ"ב, ס"א), והיינו משום דכך גורה תוה"ק, לחלות הקידושין או הגירושין אינם חלין כלל, מצלי ראיית שני עדים, אפילו כשנעשו צאמת.

משא"כ צשאר מילי צצגיטין וקידושין, וכגון לענין אס ננקוט דהיה תנאי צדצ, ודאי דסגי לן צכששניהם מודים או צע"א דומיא דד"מ עי' שו"ע (ח"ו"מ סי' מ"ו, סל"ז), ובגתה"מ (שם, סקמ"ד), ומנהי"ט נפסק להדיא להלכה ברמ"א (אה"ע סי' קמ"א, ס"ס), דסגי לן צכששניהם מודים שהצעל ציטל את השליחות, עי"ש, משום דכלפי שאר מילי דצגיטין וקידושין לית לן הך כללל דאין צדצ שצערורה פחות משנים, רק על עטם התחלת החלות דוקא, [וכן יולא מדצרי התשו"ש (הני"ל ענף א'), ודבריי מלביאל (הני"ל ענף ד', אות צ'), שפסלו את הגט מצלי להצריך שני עדים, עי"ש], ופז"ב.

ענף ו

דטענת "תנאי היה בדבר" אינו מנגר לעצם שטר הגט

א. וגם זה אין לטעון ולומר, דצדצרי מסדה"ג והצעל שהיה גי"ד צדצ, הם מנוגדין מעטם לשון השטר של הגט, דהו"ל כאילו שמכחישין צוה את שטר הגירושין. וא"ב יחא שייך צוה מה שמאלד הצ"צ (אה"ע, סי' ש"א, אות ח') לומר, דכשמסדה"ג אומר [לאחר זמן רב מן הגירושין, שנתודע לו ע"י לימודו צהלכות שמות] ששם האשה נכתב צגט צטעות הפוסל. וברתב לנדד, דאינו נאמן ע"ז מדהו"ל כאילו שמעיד נגד שנים החתומים צשטר הגט, שדינה כאילו נחקרה עדותן צצ"ד שאכן נכתבה צכשרות, עי"ש. וא"ב ה"ה צנ"ד, נימא דצדצרי

סימן ח

אם קיום התנאי לאחר זמן מבשיר הגט

[ובו ד' ענפים]: א. דין תנאי וג"ד דבכו"ע שהבעל מקפיד שתתקיים קודם הגט. ב. דין קיום תנאי וג"ד שבכו"ע. ג. דהעברה על תנאי וג"ד דבשוא"ת פוסל את הגט במוחלט בלי אפשרות תיקון. ד. דבג"ד שעברה על הג"ד בקו"א כבר נפסל הגט לחלוטין, וצריכה גט שני.

ומעתה, אחר שהוכחנו (סימנים ג' - ו'), דכו"ע מודים צ"ד שהג"ד יש לה תוקף מוחלט לפסול את הגט. א"ב שזו חל עלינו חוצת הביאור, אם יש אפשרות לתקן ולהכשיר את הגט, ע"י שהאשה תחזור לקיים תנאי ההסכם, ואת"ל דזה מועיל להכשיר את הגט, מאימתי חל כשרות הגט ועל הוולדות שנולדו על סמכותה, אם רק על העתיד, או גם למפרע משעת נתינתה. ונבאר החילוקי דינים שצזה צס"ד.

ענף א

דין תנאי וג"ד דבכו"ע כשהבעל מקפיד שתתקיים קודם הגט

א. **הנה,** צגוונא שע"פ הג"ד היתה צריכה לעשות איזה דבר עוד "טרם" נתינת הגט, וכגון להשליש צעבורו ממון או חפצים, ואח"כ נודע לו שהטעמו. בבה"ג פסק בתשו"ש (קמא, סי' תכ"ח), [צנתן גט על דעת שכבר השלישו מעות צעבורו, ואח"כ נודע לו שעיקלו את המעות צע"ג], דזה פוסל את הגט מצלי אפשרות לתקנה עוד, [דומיא דהעברה על תנאי דבשוא"ת וכדלקמן (ענף ג')]. דאפילו אם תתן לו עכשיו את המעות מ"מ כבר נפסל הגט משום ש"עצרה" על רצונו שהמעות יהיו מושלשים כבר צשעת מתן הגט, כדי שמיד לאח"כ יקבל את המעות בלי שום שהייה, וע"כ צריכה גט אחר [ולאמתין ל"א יום מגט השני].

ד"ל התשו"ש (סג): הרי לא רצה המגרש ליתן הברירה ביד האשה בלל [שמוכל ליתן לו לאחר זמן], ועוד דרצה שיחא בטוח, [ומשו"ה הקפיד שיהא "מושלש" כבר], ודומה למש"ב הטו"ו (אה"ע סי' ל"ט, סק"ט) בע"מ שאראך מנה, דצריך להראות מיד כשתתבע שיראנה, משום דכוונתה היתה שתחא בטוחה שיש לו, ובה"ג כתב בעצי ארזים (סג, סקמ"ט), עכ"ל. ובן הציא מהבית שלמה (אה"ע, סי' קל"ז),

בתכלית, בו בזמן שהמדובר הוא מן המורות שבחמורות, התרת ערוה דא"א מה"ת לעלמא, באופן שאף המקילים בהגט מווינא יודו דהג"ד בג"ד יש לה תוקף לפסול את הגט, אתמהה.

סימן ז

הפסול ד"קלא" אף אם הגט היה כשר בעצם

ובר מן כל דין, אף אם לו היה הגט כשר בתכלית [מה שז"א כלל, וכמבואר לעיל], מ"מ היתה אסורה להנשא על סמך גט זה, והוה מכח הדין ד"קלא", כלומר ד"קול פסלנות" על גט שלא הוכחש מיד, פוסל את הגט אף כשנתברר אח"כ שהקול היתה צסקר, וכמש"כ המרדכי (סוף גיטין, סי' תס"ח), והרא"ש (גיטין פ"ט, סי' י"ד) [שפסק דצריכה להמתין ג"ח מגט שני, ע"י פסקי הרא"ש (סג) צסס ר"ת, [הציאס הרמ"א (שו"ת, סי' ט"א)], ושארית יוסף (סי' ל"א) [שכתב, דעכ"פ כשאין יולא מזה הולאת לעו על צ"ד המסדרים, ע"ש], ומשבנות יעקב (אה"ע, סי' ל"ח), ומשאית בנימין (סי' כ"ב), ועבודת הגרשוני (סי' פ"א), וכ"כ צעל שו"ת קנה בושם (כנת"י) [פנקס בי"ד (מסמך 5021)], דליכא שום חולקיס ע"ז דקלא פוסל את הגט, ע"ש.

ומעתה, אם לדינא די כוחה של "קלא" שע"י נשים מותרות צלצנה, ששהתה צלי ציטול למשך יום וחצי (ל"ו שעות) לפסול את הגט. א"ב כש"כ וק"ו צ"צ של ק"ו צנ"ד, שי"א כרוז "צכתב" מצית דינו של מסדר הגט עצמו, שהגט פסול וצטל, ונתפרסמה צפומצי בפנקס בי"ד (מסמך 1074), מה שצאפשרותה להגיע צמהירות הצוק צכל קצוי ארץ ממש צרגע כמימרא. בנוסף שהושמע נוסח הכרוז צע"פ צשעורי קול בי"ד (שיעור ק"ע), מה שהושמעו צכל כדור הארץ צכ"ד שעות ציממה למשך חדשים שלמים טרם שי"א ה"היתרים" הריקנים והמופרכים, צודאי דאין לך "קלא" מוצהק יותר חזק וגדול מזה, הפוסל כליל את הגט אפילו אם לו היה מתברר אחר כך שהקול היה צסקר או צטעות, [מה שז"א צנ"ד], וצפ"צ.

דכשהבעל מסכים ליתן ג"פ מחדש, אלא שרונה שמקודם תקיים האשה הגי"ד, צודאי שאסורה להנשא עד שתקיים רלונו ותשיג מצעלה גט שנית, ע"ש.

ובן פסק גם בברכת יוסף (אה"ע, סי' ז'), [בכשנתן הגט אדעתא דהכי שכבר השלישה לו תכשיט עם מרגליות, ואח"כ נודע שהחסירה ממנה כמה מרגליות], ופסק דאסורה להנשא לאחר אפילו אם תשלים לו המרגליות, עד שתקבל גט אחר מצעלה, זולת במקום עיגון גדול, [כגון, כשנעלם וא"א להשיג ממנו גט אחר, או כשממאן מלידתו גט שני אף כשתחזיר המרגליות], יש להחירה להנשא צלי גט שני, אבל גם צכה"ג דוקא רק לאחר שהשלימה לו את המרגליות החסרים, ע"ש.

ב). ומש"ב המנחת פתים (אה"ה סי' קמ"ה, ס"ט), דכשהבעל גילה דעתו להשליח, דצלי שתחתום האשה שמוציאה התביעה מעליו בעש"ג, אינו גט, והיא חכן חתמה ע"ז טרם הגט, אלא דלאח"כ חזרה והכניסה מחדש את התביעה נגדו בעש"ג. **ופסק**, דכיון דבשעת הגט נתקיים דבריו, שהיה כתב חתום ממנה על הוצאתה מעש"ג, יש להכשיר את הגט מעיקר הדין. **אלא** דעכ"ז ראוי להחמיר, כי כמה פוסקים וצינייהם החשיב משה (אה"ע, סי' ע"ו) נקטו כדעת הפוסקין בהגט מווינא, עכת"ד ע"ש. והירות שהרבה מקלי זמנינו התאחו על זה, וכאילו דצכ"מ שאפשר להעמיס בלשון הבעל שונה מכוונתו הגט כשר, ע"כ נצאר דבריו.

דהנה במושכל ראשון דבריו תמוהין מאוד, דהלא הדבר ברור בצאומדנא דמוכח טוצא הגלוי לכל העולם, דעיקר כוונת הבעל היה שלא תתבענו עוד בעש"ג לעולם, ואילו היה יודע שתחזור ותתבענו צודאי שלי"ה מגרשה. **ואמו** משום שנכשל בלשונו והחסיר מלפרש כהוגן את כוונתו המוצן מאליו, משום כך לא נפסל הגט בכשחזרה ונכנסה אח"כ בעש"ג, הלא קימ"ל דצאומדנא דמוכח, ל"צ גי"ד כלל וגם אינו מתצטל ע"י הציטולים. **ובמילא** פשוט, דאף דאם היה כותב כן, מ"מ ע"פ "כללי הוראה" ל"ה לנו רשות לנקוט כיחיד נגד כל הפוסקים וצפרט צנוגע לאיסור החמור דא"א.

אבל צאמת, דלאחר העיון נראה ברור, ללא כתב כן רק דוקא צגוונא דמיירי התם, שהבעל עשה את הגי"ד לאחר כתיבת הגט ולאחר שכבר נתן הגט ציד

השליח, וכדקמפרש איהו גופיה טעמיה התם עפמש"כ הב"ח (חדשות סי' ז', אד"ה תוקף, וד"ה אבל), דצכה"ג קימ"ל דגי"ד צגיטא לאו מילתא היא. ושזוהו גם הסצר כוונת הרמ"א (אה"ע סי' קמ"א, סס"צ) כמש"כ הפו"ז (שם, סקמ"ח), משום דלא עשה הגי"ד צשעת מינוי השליחות, [וכ"כ להדיא חילוק זה גם בברכת יוסף (אה"ע, סי' ז'), דדוקא לאחר מעשה הנתינה ליד השליח ל"מ גי"ד, ע"ש].

דהגם דכל עיקר ציאת הבעל מאמעריקא, היה ע"פ פשר מוקדם שתחתום על היציאה מעש"ג. **ב"מ** אכתי אין זה משויייהו כגי"ד דמקודם הכתיבה, כיון דנסיעתו המשיך זמן רב, א"כ הו"ל כגי"ד דמקודם לקודם הכתיבה. **ובמש"ב** הב"ח (שם, ד"ה וראיתי) על חילוק הב', דצעינן שלא יהיה הפסק גדול מעניינים אחרים צין הגי"ד ולהכתיבה, ע"ש].

משא"כ צגוונא שהגי"ד נעשה צתכיפות טרם להכתיבה, גם המנ"פ מודה דאזלינן צתר דעתו הגלוי והמוצן, ולא צתר לשונו המדוייק. **בקיצור**, עיקר טעמו של המנחת פתים על מה שהקיל שם ליזיל צתר לישניה המדוייק של הבעל, ולא צתר כוונתו, הוא משום שלא עשה את הגי"ד רק לאחר מעשה נתינת הגט ציד השליח, וכמו שהסציר צעצמו שם וכנ"ל. **וא"כ** נמצינו דצגוונא דהתם, איה"נ שלי"ה נפסל הגט אף גם אם הייתה עוברת על לשונו המדוייק של הגי"ד, ומש"כ דלשון הגי"ד נתקיימה עכ"פ, לא כתב כן רק לרווחא דמלתא, אבל לא ע"ז סמך.

ומלבד כ"ז, הרי משמע מדבריו דמיירי בכשהבעל גנצ משלה, והיה חייב להחזיר לה ע"פ תוה"ק אותן הממון מה שתבעתו בעש"ג. **ובבה"ג** כשרונה להוציא משלה, צבר כתבו כמה פוסקים דגי"ד לאו מילתא היא, [עי' היבלי' שן (תלמיא, סי' נ'), ולבו"מ (תניינא, אה"ע סי' נ"ג)]. **וגם** עכ"ל, דמיירי בכשתבעתו מקודם לכן צצ"ד והוא סירצ מלצוא, דאל"כ האך שתק מלמחות על עצם הליכחה בעש"ג, וצפרט שפסק עוד להכשיר עכ"ז את הגט, א"כ הרי אין לך מחזיק ציד ההולך לפני עכו"ס גדול מזה, מה שכתב הרמ"א (תו"מ סי' כ"ו, ס"א) דמנדין את המחזיק צידו. **א"ו** דלחומר הנושא, עכ"ל כנ"ל אלא שקיצר צדבריו, ועכ"פ ברור דאין ללמוד שום קולא מנידון דידיה לעלמא, וצופ"צ.

כה אמר ח' שברור ממשפט ענינו צדיקה כי קריבה ישועתי לברא וצדיקתי דהנחת * ממעמדים מ'מננים בית דין' וישועתיים מ'יגיל בית דין' (718)/710/4655 (951)/262,3634 (800)/713,8956 (118) מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוזאר אלקטרוני "אי מעיל", שלח דואר pdf@sendfast.org והנמסר מספר המסמך בה"באדבזחזקט", והשאר את ה"מעסידי" ריקן. [ילוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999

ענף ב

דין קיום תנאי וגיד שבקו"ע

א. **הנה** הדבר פשוט, כלל שדנו הפוסקים אם האשה יכולה לתקן ולהכשיר את הגט ע"י קיום התנאי [או הגי"ד] לאחר זמן, הוא רק בתנאי שהיה צורך קו"ע, כלומר שהיתה צריכה לעשות איזה דבר, כגון ע"מ שתתני לי מאתים זוז, והיא עברה עליה רק צורך שוא"ת, כלומר שעדיין לא עשתה מה שהיה מוטל עליה לעשות לפי התנאי, דהיינו שלא נתנה לו עדיין המאתים זוז. דבזה שפיר שיין לומר, דהגם דאיה"נ ד"לא קיימה" עדיין את התנאי, אבל מ"מ מיהת גם אכתי "לא עברה" עליה, וממילא לא נפסלה הגט, אלא שתלויה ועומדת בקיום התנאי וצביועה, ומשו"ה אם קיימה לצסוף את התנאי, שפיר מהני להכשיר את הגט, וכדקימ"ל בשו"ע (אה"ע סי' קמ"ג, ס"ה), ע"ש.

וזו מיהא פשוט ואז"ל, דלא ייתכן צשו"א לתקן ולהכשיר את הגט, רק דוקא ע"י קיום התנאי למעשה בפועל ממש, וכגון שתתן לו המאתים זוז, אבל טרם כן לא יתכן כלל להכשירה רק על סמך "הצטחוחיה", אפילו אם "תצטחח" לו זאת בתמימת ידה לדיינים שתקיים את התנאי עד זמן קצר במקודם האפשרי, דהרי הצעל אינו מסתפק בהצטחוחות, אלא שמקפיד לקבלה בפועל דוקא. ובן יולא צרור ממשמעות דצרי כל הפוסקים שדנו על שאלות שונות ד"גט מוטעה", מתי הגט מתכשר בקיומה שלאחר זמן, ומתי לא, ולכולם מיהא מיפשט פשיטא להו דעכ"פ אין עצה אחרת רק שתקיים את רצונו בפועל ממש, ואף אחד מהם לא אשתמיט לומר, דכל שהצטחחה לדיינים ע"י תמימתה שתקיים את רצונו, דסגי בזה, וצו"ב.

אמנם, אפילו בתנאי או גי"ד דצקו"ע, אין זאת אומרת דהצריחה צידה להמתין זמן רב מלקיים התנאי, וכל עוד שתקיים את התנאי אף לאחר שנים רבות, יתכשר הגט ע"י. דבבר הקציר בערוה"ש (שם, ס"ט), דצדצר דאנן סהדי שכוונת הצעל היה, שתעשה הפעולה בצמיכות זמן רצוי לקבלת הגט, אם לא עשתה כן אלא שהמתניה זמן רב מלקיימה, נפסל הגט אפילו כשלא אמר צפירוש שעליה לעשותה מיד ע"ש, ולכאורה לא נמנא חולק על דצריו בזה.

ב. **ובגוונא** כשקיימה התנאי [או הגי"ד, ונתנה לו המאתים זוז] לאחר זמן, אם הגט חל ע"י למפרע משעת קבלת הגט, או רק מאז ולהצא, ונפק"מ גדול לענין כשרות הולד, כשעברה ונשאת לאחר טרם קיום התנאי. זה תלוי ועומד בלשון התנאי [או הגי"ד], דאם אמרה בלשון "מעכשיו" או "מהיום" ולכמה פוסקים גם צ"על מנת" אז חל הגט [לאחר נתינת הממון] על למפרע משעת קבלתה.

ו**לבמה** דיעות לעולם מתכשר הגט למפרע ע"י קיום התנאי [או הגי"ד] דצקו"ע, משעת קבלת הגט, דכיון דנכתב זמן צתוך הגט, הו"ל כמו שהתנה בלשון ד"מעכשיו" שתחול מאז, והמחבר (אה"ע סי' קמ"ג, סו"כ) הכריע בזה לחומר, ע"ש. **אמנם**, בעמק שאלה (סי' קט"ז, ד"ה וראיתי) כתב צפשיטות, דכהיום שקורעין את הגט לאחר שנמסרה לה, שוב א"א להגט שתכשר ע"י קיום התנאי, ע"ש. **ומשמע** דכן הוא אף להסוברים שהגט מתכשר למפרע משעת נתינתה, דמ"מ צעינן שהגט יהא קיים צאותו זמן, כדי שיהיה מקום על "מה" שתחול (למפרע), ע"ש.

ג. **ועב"פ**, זה מיהא צרור לכו"ע צלי שום חולק כלל, דאף בגוונא שהגט מתכשר ע"י קיום התנאי, [וכגון צע"מ שתתני לי מאתים זוז], ואפילו בגוונא שהגט מתכשר אז למפרע משעת נתינתה. דמ"מ אסורה עכ"פ להנשא לשני טרם שתקיים התנאי בפועל ממש ותתן לו המאתים זוז, [דחיישינן שמאזיה סיבה לא תתן לו, או שמא ימות מקודם לכן, ואכמ"ל], ולא סגי בהצטחוחות ותמימות לדיינים וכנ"ל (אות א, ד"ה וזה), ע"ש.

ד. **והנה**, זהו הלכה רווחת לכו"ע צלי שום חולק כלל, דאפילו צדיעצד אם עברה ונשאת טרם שקיימה את התנאי [צפועל ממנש], אז הייבים להפרישם זמ"ז עד שתקיים התנאי, וכדנפקס להדיא בשו"ע (אה"ע סי' קמ"ג, ס"ב) וז"ל **וזה נשאת, יפרוש ממנה עד שיתקיים התנאי, עכ"ל ע"ש.** **ול"בא** שום חולק ע"ז ואף לא שיטה יחידאה, וכן פסק הישויע"ק (שו"ת, סי' כ"ה), וז"ל: **אמנם** בלי חזרת המטלטלין חלילה לה להיות עם בעלה, והמקיל בזה עתיד ליתן את הדין, עכ"ל.

ד. **והנה**, לפי דצרי ערוה"ש הנ"ל (אות א, ד"ה אמנם), דצהמתניה יותר מזמן שמסתבר

כה אמר ה' שגמרו במשפט ונעשו צדיקה כי קרובה ישועתי לברא וצדיקתי רחומות * מממנבים מ'מנבים בית דין' וישועריום מ'יג'ל בית דין' (718), 262, 3634 (951), 262, 3634 (718), 8956 (800) מסמך 5022 [לשועריום 170 ואלין], לקבל בוזאר אלקטרוני "אי מעיל", שלח חזאר pdf@sendfast.org והנס מספר המסמך בה"סאבדושעקטי, והשאר את ה"מעסידוש" רקין. [לוח הפנקס (רשימת כל המסמכים) הוא בוסמך 9999

באופן דשוא"ת, כלומר על מנת או אדעתא דהכי: שלא תעשה איזה דבר, וכגון על מנת שלא תשמה יין, והיא עברה על דבריו בקו"א שאכן שתמה יין פעם אחת. בבה"ג שזב א"א לתקן ולהכשיר את הגט בשו"א, דאף אם תפסוק מעתה ולא תשמה יין לעולם, מ"מ לא יתכשר הגט צוה, דהרי כבר נפסלה צרגע שעברה על דבריו.

וממילא פשוט, דל"ש עוד לתקן ד"ו למפרע בשו"א, דאף וצמה תחזור להכשירה הראשון, כדי משום שהפסיקה מלהמשיך בשמיית יין מכאן ולהבא, אטו יתוקן עי"ז מה שכבר שתמה יין בעבר. דהרי מאותה רגע שתמה יין כבר נפסל הגט לחלוטין, מצלי שום אפשרות להכשירה עוד לעולם, וכלשון המצואר בשו"ע (אה"ע סי' קמ"ג, סי"ג) דצכה"ג "אינו גט" כלל, וצריכה גט מחדש עי"ש, וכפ"ו צ.

ענה ד

דבנ"ד שעברה על הגי"ד בקו"ע נפסל הגט וצריכה גט שני

א. **ומעתה**, לאחר שביארנו בקצרה (ענפים א' - ג') דיני קיום תנאי וגי"ד צגט, ניחוי אכן באיזה סוג מהנך סוגים שהיה הגי"ד צנ"ד. הנה, צנ"ד גילה הצעל דעתו צ"פ [לפני סידור הגט כשנו"ג צפרטי ההסכם, וגם צקוף סידור הגט, לאחר אמירת הביטולים] שנותן הגט רק אדעתא דהכי שתחזיק עצמה להסכם, כלומר שתקיים תנאיה, ואצ"ל שתחתמה צפני השופט, וכש"כ שלא תלחום נגדה צד"י או צעש"ג.

זאת אומרת, שהגי"ד של הצעל צנ"ד הוא צרור היטב מאוד: שרונה להנתק מתעלולותיה ולגמור עמה אחת ולעולם, באופן שיהא סמוך לצו וצטוח שיהיה לו מנוחה ושלל תטרידנו בשום דבר מהדברים שציניהם, לא צמידי דממונא, ולא צענין ציקור הילדים. וזהו רק ע"י שתחזיק את עצמה להסכם, ולהתימה צפני השופט, וכש"כ שלא תקפחנו למעשה מוכיותיו דשם, ואצ"ל שלא תלחום לצטלם.

וא"ב פשוט, שאסורה לילך צעש"ג ללחום נגד ההסכם, לא רק מכה איסור ערכאות, שהוא חטא צל יכופר כשלעצמה וכמצואר בשו"ע (ח"מ סי' כ"ו, ס"א). וגם לא רק משום, דכך הוא המוצן הפשוט צכל "הסכם" ששני נדדים מתפשרים צסכסוך שציניהם:

שלא הקפיד, אז נפסל הגט אף כשלא קצע זמן לקיום התנאי, א"כ אחיא דאם נשאת צכה"ג טרם שקיימה את התנאי, דהגט נפסל עי"ז. **דבשלמא** כשקצע זמן לקיומה, שפיר סמך לצו וצטח שתהא מוכרחת לקיימה עכ"פ טרם הגעת הזמן, כדי שלא תיעשה למפרע לאשת איש וציניה מן השני יהיו ממוזרים, [אלא דהפוסקים אסרו להנשא טרם קיום התנאי מכה חששות הנ"ל (אות ג)].

אבל כשלא דקדק לקצוע זמן לקיום התנאי, והתנאי היה צדבר שמקפיד עליה שתקיים צמוקדם, צודאי שמקפיד עכ"פ שלא תנשא לאחר טרם קיומה את התנאי, דכיון דהוא צדבר שמקפיד עליו שיתקיים צמוקדם, ועכ"ז לא קצע זמן לקיומה, ע"כ דרק עי"ז סמך לצו וצטח שאכן תקיימנה צמוקדם, צמה שתהא מעוכצת מלהנשא לאחר טרם כן. **וא"ב**, אם נשאת צכה"ג טרם כן, הגט פסול וצריכה גט שני, [ראה לקמן (אות ה, ד"ה ולפי"ו)].

ה. **והא** דלא אמרינן צכה"ג, כשעברה ונישאת קודם קיום התנאי, דתלא מזה ומזה, ולמה די להפרישם זמ"ז רק עד קיום התנאי, דמשמע דאח"כ מותרין לחזור ולדור צידה. וזהו משום דכלפי הקנס דתלא מזה ומזה דהו"ל רק מדרבנן, לענין זה מקילינן שלא לחייבה להתגרש מן השני, כל עוד שקיימה את התנאי לצסוף, [עי' ב"ש (שם, סק"א), עי"ש].

ולפי"ז יואל, דצדבר שהצעל מקפיד שיתקיים צמוקדם, דחייצת עכ"פ לקיימה קודם שתנשא, ואם עברה ונשאת קודם לכן, הגט פסול, [וכדלעיל (אות ד)]. **בשופט**, דאף אם נימא דלענין הקנס מדרבנן דתלא מזה ומזה, ננקוט לקולא [שהגט אכן מתכשר עי"ז למפרע], מ"מ לענין איסור ערוה התמורה דא"א דמה"ת, צודאי נקטינן כהצד שהגט כבר נפסל, וצריכה לקבל גט חדש. **ובן** פסק הישויע"ק (שו"ת, סי' כ"ה), וז"ל: **ומחוייבת לקבל ממונא גט אחר...** והמקיל בזה עתיד ליתן את הדין, עכ"ל.

ענה ג

דהעברה על תנאי וגי"ד דבשוא"ת פוסל את הגט במחלט בלי אפשרות תיקון

ובל מש"כ עד כאן (ענפים א' וצ'), הוא דוקא צגט הניתן על תנאי [או גי"ד] שעליה לעשות איזה דבר באופן דקו"ע. **אמנם**, כשהתנאי [או הגי"ד] היתה

שהסכסוך נפתר ונגמר ע"י הסכם זה, ושוב לא נשאר צנייהם שום טענות ותביעות נגדיים זע"ו, וא"כ פשוט דהר"ז כולל צנ"ד: שהאשה לא תכניס זעש"ג שום תביעות על הצעל, לקפחו מן הזכויות המגיעים לו ע"פ ההסכם.

אלא גם משום, שכך כתוב מפורש בלשון ההסכם מה שחתמו אלל הגט: שהצדדין מאשרים צוה, שבהסכם זה נתפשרו כליל צנייהם, ולא יערכו עוד שום תביעות נגדיים זה על זה. וא"כ הר"ז תנאי מפורש שלא תלחום נגד זכויותיו צד"י או זעש"ג.

ב. ועב"פ נמצינו לפי הנ"ל (אות א'), שהגיד צנ"ד היא כלולה משני הסוגים כאחד, צין מהסוג דצקו"ע, דהיינו: לאשר את ההסכם בחתימתה לפני השופט, וכן שתקיימנה למעשה, וכגון לשלוח לו הילדים לפי הזמנים הקבועים שם. ובי"ן מהסוג דצשוא"ת: שלא תלך ללחום לא צד"י וכש"כ דלא זעש"ג, לגרע את כחו מאומה מהמגיע לו ע"פ ההסכם.

ומעתה, אף אם לו היה מקום לפלפל, על העצרתה דצאופן דשוא"ת, וכגון אם [היינו עומדין עכשיו צימים ספורים שלאחר הגט, ו]הנידון שלנו היתה רק, על מה שלא קיימה עדיין מה שמוטל עליה לעשות צקו"ע, כלומר שלא הלכה עדיין לאשר את ההסכם בחתימתה עליה לפני השופט. אבל לאידך גיסא, גם לא עצרה עדיין על ההסכם צאופן דצקו"ע, כלומר שלא הכניסה עדיין זעש"ג שום תביעות צניגוד להסכם. וגם לא היתה מעכבת ממנו הילדים למשך זמן ממושך.

דהגם דעכבת הילדים ממנו היא העצרה צאופן דצשוא"ת, מ"מ דמיא להעצרה דצאופן דקו"ע - עכ"פ לענין זה: דשוב א"א לה לתקן ד"ו למפרע, דומיא דבהעצרה דצקו"א וכנ"ל (ענף ג'), דהרי מה שתלחם לו אכ"כ זהו מכח החיוב דאז, [דומיא מש"כ המוסריים, דא"א לתקן החטא דציטול תורה, דאם ילמוד אכ"כ ה"ה מכח החיוב דאז], וז"פ. וגם צוה שונה עכבת שילוח הילדים אללו מעכבת החתימה על ההסכם, דעל עכבת החתימה גרידא יש צרכו למחול [אם רוצה עכ"פ], אלל על עכבת שילוח הילדים אללו, אינו צידו למחול ע"ז [אפילו אם רוצה], דהרי הקפידא שלו על פגימתו והשתייכותו עמהם אינו רק מפאת טובת עצמו, אלא גם בצביל טובת הילדים, וכנודע דזה נכרך להתפתחות

צריאותם, והלא קימ"ל בשו"ע (אה"ע סי' קמ"ג, ס"ה וז') דמחילת הצעל על תנאו ל"מ להכשיר הגט רק צתנאי שלטובתו, ולא צתנאי דלצעורה, וכש"כ דלא צתנאי שלטובת אחרים, ואילו הקטנים עצמם הרי לאו צני מחילה נינהו].

איה"נ, דצוה שפיר היה מקום לומר, דעדיין יש צידה להכשיר את הגט ע"י שתלך עכשיו לאשר את ההסכם בחתימתה לפני השופט. אלא, דלכו"ע היתה אסורה עכ"פ להנשא טרם שמתעשה כן, ואם נשאת חייבים לפרוש אותן זמ"ז עד החתימה וכנ"ל (ענף ד', אות ג'). וגם היתה צריכה עכ"פ גט חדש אכ"כ, צכדי להחירה להשני, וכמו שהצאנו לעיל (ענף א', אות א') מזהבית שלמה והברכת יוסף, וולהמתין ל"א יום מגט השני, וכמו שפסק התשו"ש, וכנ"ל (שם), וז"פ.

אמנם אף צכה"ג, לא היה שייך לתקן כשרות הגט, רק אם עשתה כן תוך זמן קצר משעה שקיבלה הגט, דהרי כבר הצאנו לעיל (ענף א', אות א') מזהעצי ארזים והתשו"ש, דצגוונא צצודאי היתה כוונתו שמתעשה זאת צמוקדם האפשרי, ועכ"פ לא תאחר מלעשותה זמן רב אם לא עשתה כן נפסל הגט מצלי אפשרות תיקון. והרי זהו המציאות צנ"ד, דהקפיד שתאשר את ההסכם בחתימתה לפני השופט צמוקדם, דהלא טרם כן יתאפשר לה לצגוד צתנאי ההסכם, ולקפחו מציקורי הילדים, וכמו שמנעתו מזה למעשה צנ"ד למשך חדשים א"כ ודאי דהגט כבר נפסל לחלוטין צנ"ד. ובש"ב וק"ו, לפמש"כ לעיל (ענף ד', אות ד'. ואות ה', ד"ה ולפי"ו) ע"פ דצרי הערוה"ש הנ"ל (ענף ד', אות א', ד"ה אמנם), דעלם הנישואין טרם קיום תנאי שזוה, מטיל פסול על הגט, א"כ פשוט דכבר נפסל הגט לחלוטין.

ג. ברם כ"ז לא נצרכה אלא להעדפה, דהלא מאחר שעצרה צנ"ד על הגיד גם צאופן דקו"ע, דהלא צזמן קצר לאחר ציצוע הגט, הכניסה זעש"ג תביעות נגד צעלה, צין דממונא [לגנוב ממנו את הבית, וגם מסחר החנות שלו], וצין דקיפות זכויותו לציקור ופגישת הילדים, והכל צניגוד להכתוב בהסכם, [ועד היום (ו' אייר תשע"א) כשני חדשים לאחר שנשאת צאיסור, עדיין היא ממשכת בכל תביעותיה הנ"ל זעש"ג]. א"כ, צכה"ג הרי הדבר פשוט, דמאותה רגע כבר נפסל הגט לחלוטין מצלי שום אפשרות להכשירה עוד, וכמצואר לעיל (ענף ג') צלי שום חולק כלל, עי"ש.

בה אמר ד' שצמר מושפז וצשו צדיקה כי קריבה יצועתי לכוו וצדיקתי דהלות * מממבית מ' צניגם בית דין' וישיעוריה מ' קי"ל בית דין' (718)/710,4655 (951)/262,3634 (800)/713,8956 (718) 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בוצאר אלקטרוני "אי מעיל", שלח דואר pdf@sendfast.org והננו מספר המספר בה"סאבדוועקט, והשאר את ה"מעסידו"ש" קיין. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא בוצמסך 1999

ובפרט, דהלל דמיס תרתי משמע, דאפילו אם תשלם לו את הוצאותיו, אכתי איך תוכל לרפאות את הצער ואת העגמו"נ מה שגרמה לו ע"י עצם תהלוכי העש"ג, אפילו כשתתן לו אילני נציות האם יכופר לה, דהרי זהו צניגוד הגמור לכוונתו הצרור בהג"ד, שרצה שיהיה לו מנוחה ממנה ולגמור אתה אחת ולעולם, [וכ"מ מדברי הברכת יוסף (אה"ע, סי' ז') שכתב: וכל היבא דאטרותיה לבא לבי"ד, אין לך קפידא גדולה מזו עכ"ל, וא"כ כש"כ באטרותיה לנא צעש"ג. [ושו"ב הראינו הרה"ג מסדה"ג שליט"א, שכבר קדמני צוה בעמק שאלה (סי' קט"ז, ד"ה ולפי), עיי"ש ותל"מ].

וא"כ מה צ"ע באם תוליא עכשיו צפועל ממש את תציעותיה נגדו מעש"ג, באופן סופי והחלטתי ("ויהיט פרעדזשידעס"), [ולא רק בהצטחות ותתימות לדיינים וכצנ"ד, מה דליכא שום הו"א דזה יכול להועיל מאומה וכנ"ל (ענף ז', אות א', ד"ה וזה)] וגם תשלם לו את כל הוצאותיו מה שגרמה לו צוה, ואפילו אם תתחיל מכאן ולהצא לשלוח אללו הילדים בהתאם להסכם. **מ"מ כ"ז** לא תועיל מאומה להכשיר את הגט שכבר נתבטלה ע"י עצם הכנסתה את התציעות צעש"ג נגד זכותיו שבהסכם, [וגם איך תוכל להשלים החסרון מה שלא שלחה אללו הילדים למשך חמשה חדשים].

וזאת תורת העולה להלכה מכל האימורין הניתנין לעיל – היא העולה:

א. לענין תוקף הגי"ד לפסול הגט: **[א]**, הגי"ד שבע"פ דלפני כתיבת הגט לחוד, כבר די בכוחה להטיל פסול גמור על הגט, דלמעשה חיישינן לדעת הפוסלים בגט מווינא (סי' ג'). **ובש"כ** בנ"ד דגם המכשירין בגט מווינא מודים דפוסל: **[ב]**, כיון שאין לו ביטוח אחר, (סי' ד'). **[ג]**, דה"הסכם גירושין בכתב" משמש כגי"ד כשלעצמה ואלים כוחה מגי"ד שבע"פ, (סי' ה', ענפים א' - ד'), וכן נקטו כל גדולי זמנינו להלכה, דהעברתה על זכותיו שבהסכם פוסל את הגט, (שם, ענף ה'). **[ד]**, דיש גם גי"ד [שלישי] דטרם המסירה שלא נתבטלה כלל ע"י הביטולים, (סי' ו'). **[ה]**, מכח הפסול ד"קלא", (סי' ז').

ב. ולענין הכחשת עדים הגי"ד השני: **[א]**, פשוט דע"פ הלכה לא הוכחש הגי"ד מעולם, משום דהגביית עדות שעשו לא מהני כלל ואף לא בדיעבד, כי היתה בניגוד לכל גדרו דיניה, (סי' ו', ענף ג'), וגם לא יועיל עוד אף אם יגבו עדות מחדש בכשרות, (שם, אות ה'). **[ב]**, דלא בעינן עדות כלל על גי"ד, (שם, ענף א'). **[ג]**, עדים שלא שמעו ולא ראו לא הוי לא ראיה ולא הכחשה, משום דמשווינן דבריהם שלא יסתרו זא"ו, (שם, ענף ה'). **[ד]**, מסדה"ג ששמע הגי"ד ל"ש להכחישו, כי הוא האחראי על התרתה לעלמא, (שם, ענף ד').

ג. ואף אם תחתום עכשיו על ההסכם בפני שופט לא יתכשר הגט מכח ג' טעמים: **[א]**, כיון שהבעל הקפיד שתקיים הגי"ד תוך זמן קצר לאחר הגט, ועכ"פ ודאי קודם שתנשא, כבר נפסל הגט במה שנשאת טרם כן, (סי' ח', ענף א'). **[ב]**, כיון שהחסירה מלשלוח לו הילדים חדשים שלמים, שהוא מעוות אשר לא יוכל לתקון (שם, ענף ד', אות ז'). **[ג]**, וכש"כ ובעיקר, דבמה שנכנסה לעש"ג ללחום נגד ההסכם ולקפחו מזכותיו שעל פיה, כבר נפסל הגט לחלוטין בלי שום אפשרות כלל להכשירה, (שם, ענף ג').

ד. אמנם אף במקרים שהגט מתכשר למפרע ע"י קיום הגי"ד: **[א]**, מ"מ לבו"ע אסורה להנשא טרם כן, ואם נשאת חייבין להפרישם עד קיום הגי"ד בפועל, (שם, ענף ז'). **[ב]**, וא"כ אף לפי טעות המכשירין דיציאתה מעש"ג היה מועיל להכשיר את הגט בנ"ד [מה שז"א וכנ"ל (אות ג')], מ"מ מה שהתירו להם שינשאו על סמך "הבטחתה" בעלמא שתצא מעש"ג, [וכן מה שמניחים אותם ביחד עכשיו כשעדיין היא שם עד עצם היום הזה...], הוא חטא כל יכופר, ועתידין ליתן את הדין על זה, וכמש"כ הישוע"ק, (שם, אות ג').

מכל הלין טעמי הדין ברור: **[א]**, דהגט פסול. **[ב]**, וחייבין לפרוש זמ"ז תיכף ומיד. **[ג]**, ולאחר שתצא מעש"ג בכשתחתום על ההסכם, צריכה גט חדש. וע"ז באטה"ח יום ג' פרשת בהר. לסדר "ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם", ו' לחודש אייר תשע"א לפ"ק.

אחותי פתח

כה אמר ה' שמרו משפט עשיו צדיקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדיקתי להגלות * מממנבים מ'מנבים בית דין' ולשיעוריה מ'זייל בית דין' (951)262,3634 (718)710,4655 (800)713,8956 מסמך 5022 [לשיעורים 170 ואילן], לקבל בחזר אלקטרוני "אי מעיל", שלח חזר pdf@sendfast.org והנמס מספר המסמך בה"סאבדזשעקט, והשאר את ה"מעסידזש" ריקן. [לוח הפנקס" (רשימת כל המסמכים) הוא במסמך 9999]